

iINTERVALLi

Musiikkikirjastoalan yhteinen julkaisu

2/2025

INTERVALLI

Kansikuvassa
Jaakko Laitinen

Kuvaaja
Lola Cervantes

Sisältö 2/2025

- 3 [Pääkirjoitus](#)
[Maksuton Varastokirjasto on peruspalvelua](#)
Tuomas Pelttari
- 4 [Kirjoista syntyy lauluja – Jaakko Laitinen löytää inspiraatiota kirjallisuudesta](#)
Marko Niemelä
- 9 [Äänilevy ei ole kuollut](#)
Pekka Gronow
- 15 [Sirpa Janhonen teki pitkän ja antoisan uran Varastokirjastossa](#)
Tuomas Pelttari
- 18 [Mikael Salo – tunne edellä basismiin ja sarjakuvaan • Oma levyhylly](#)
Mikael Salo
- 25 [Antti Impivaara – kaikkien pitäisi päästä johonkin huutamaan kun siltä tuntuu • Oma levyhylly](#)
Antti Impivaara
- 30 [Matkaraportti Salzburgin IAML-kongressista 2025](#)
Ilona Heinonen
- 33 [IAML Salzburg 2025 – Ensikertalaisen kokemuksia kansainvälisestä musiikkikirjastokonferenssista](#)
Sirkku Suomalainen
- 36 [Terveisiä Tallinnasta!](#)
Tuija Jerndahl
- 39 [Taideyliopiston Töölön kampuskirjaston ääniteaineistot löytyvät Musiikkitalosta](#)
Tuomas Pelttari
- 43 [Vuorimies Taiteiden Yässä](#)
Jaakko Lind
- 45 [Madetojan Tanssilaulun kantaesitys Salossa](#)
Jaakko Lind
- 47 [Soitinrakennusoppaat – onnistu oppaan avulla \(tai oppaasta huolimatta\)!](#)
Marko Aho
- 51 [Kohti korkeuksia – Erkki Melartinin säveltäjätyö ja maailmankatsomus](#)
Heli Aalto
- 53 [Kehitys kehittyy? – Progressiivisen rockin lyhyt oppimäärä](#)
Ari Hietala
- 56 [Fono.fi 2007–2025](#)
Tuomas Pelttari ja Matti Sarmela

Maksuton Varastokirjasto on peruspalvelua

Varastokirjastoon kaavaillut palvelumaksut herättivät epäuskoista keskustelua kirjastoammattilaisten kesken kun [uutinen aiheesta](#) julkaistiin iltpäivällä 5. marraskuuta 2025, juuri käynnissä olleen Yleisten kirjastojen neuvoston syyskokouksen aikaan.

Utisen mukaan Varastokirjaston antama kaukopalvelu ja artikkelikopioiden sähköinen toimitaminen muuttuvat keväällä 2026 maksuttomasta maksulliseksi. Opetus ja kulttuuriministeriön linjauksen mukaisesti samalla luovutaan käytännöstä, että Varastokirjasto maksaa lähettävän kirjaston rahtikulut ja pakkausmateriaalit.

Uusi maksuasetus häittää vapaata pääsyä kulttuurin ja tiedon pariin. Haitta tuntuu asiakkaalle, jonka kotikirjaston laajoja musiikkiaineistoja on jo siirretty kaukolainattavaksi Varastokirjastoon. Yhtä lailla opiskelijoiden ja tutkijoiden työ vaikeutuu kun Varastokirjaston artikkelikopiot ja tietokirjallisuus asetetaan maksumuurin taakse. Uusi käytäntö olisi ristiriitainen suhteessa [Lakiin yleisistä kirjastoista \(1492/2016\)](#). Nykyisen lain säätämänä yleisissä kirjastoissa luovuttiin varausmaksuista. Askel maksuttomuuteen oli tervetullut.

Koska Varastokirjaston kokoelman rakentaminen on ollut kirjastoille yhteinen ponnistus, tuntuisi erikoiselta maksaa sen aineiston lainaamisesta, minkä kirjastot ovat alun perin Varastokirjastoon lähettäneet. Maksumuuri saattaakin vaikuttaa myös innokkuuteen siirtää lisää aineistoa Varastokirjastoon. Vuodesta 2017 lähtien Varastokirjasto on vastaanottanut CD-aineistoja, ja tämä on osaltaan mullistanut – ja helpottanut – kirjastojen kokoelmanhallintaa. Joulukuussa 2025 Varastokirjastosta on kaukolainan päässä käytettävissä CD-aineistoja yli 30 000 nimekettä, yhden isohkon kirjastokinpan musiikkikokoelman verran. Uuden maksun myötä myös tämä aineisto jäisi monelle tavoittamattomiin liian kalliina.

Kirjoitin kaukopalvelun maksuttomuudesta monelta kantilta kirjaan [Maagisessa paikassa – Musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus](#) (2021). Visiossani aineistovarauksen kustannus asiakkaalle on nolla euroa. Visio on yhä mahdollinen jos luovumme nykyisistä kaukopalvelumaksuista emmekä aseta lainkaan uusia. Vapaan tiedon ja kulttuurin rinnalla voittavat kaikki: asiakkaat, kirjastot ja Varastokirjasto. Jotta pääsy kulttuurin ja tiedon ääreen on vapaa tulevaisuudessakin, tulee Varastokirjaston maksuton kaukopalvelu ja artikkelikopiopalvelu sekä maksuton aineistolähetys säilyttää ennallaan.

Tuomas Pelttari, päätoimittaja ■

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016. Finlex, viitattu 1.12.2025

Maagisessa paikassa – musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus [pdf]. Lassi Kokkonen, Tuomas Pelttari, Jean Ramsay, Ilari Reuhkala | Suomen musiikkikirjastoyhdistys 2021

Osa Varastokirjaston palveluista muuttuu maksullisiksi keväällä 2026. Kirjastot.fi uutiset 5.11.2025

Kirjoista syntyy lauluja – Jaakko Laitinen löytää inspiraatiota kirjallisuudesta

● Teksti ja kuva **Marko Niemelä**

Istun rovaniemeläisessä kahvilassa. Seurassani on rovaniemeläinen laulaja **Jaakko Laitinen**, ja olemme sopineet haastattelusta. Koska on Aleksis Kiven ja suomalaisen kirjallisuuden päivä, päätämme puhua kirjallisuudesta ja lukemisesta – ja tietenkin myös musiikista. Aloitan utelemalla, millainen lukija hän mielestään on.

– Innokas, mutta hidas. Kiinnostavia kirjoja kertyy enemmän mitä ehdin ja haluaisin lukea. Kadehdin ihmisiä, jotka rehvastelevat lukutahdillaan. Ei tässä elämässä ehdi kaikkea kiinnostavaa lukea. Eipä ainakaan lukeminen lopu, se on varmaa! Optimi on lukea kirja kerrallaan, mutta reisuun tulee napattua jotain helppolukuista raskaamman teoksen rinnalle, vaikkapa elämäkerta.

Tutustuimme vuosituhannen alussa Rovaniemen musiikkikirjastossa, jossa Jaakko työskenteli siviilipalvelusmiehenä ja minä erikoiskirjastonhoitajana. Muistan panneeni jo tuolloin merkille, että hänellä on ikäisekseen poikkeava maku paitsi musiikin myös kirjallisuuden suhteen. Jaakko tuntui löytävän aina jotakin kiinnostavaa luettavaa.

Tiedustelen, mitä hänellä on tällä hetkellä luvussa.

– Semmoinen kuin *Parapsykologiaa Neuvostoliitossa* **Sheila Ostrander & Lynn Schroeder**, joka ilmestyi 70-luvun alussa. Se kertoo siitä miten yliluonnollinen ja totalitarismi sekoittuvat ja ihmisen halusta kurkottaa arkipäiväisen yli. Lainasin sen kirjastosta, kun joku vinkkasi. Nykyään on niin nopeaa varata teos kirjaston sivuilta. Varailen paljon kirjoja, jotka tulevat vastaan ja mitä kaverit vinkkaavat. Mutta fyysiseen kirjastoon on kiva mennä vain kattelemaan hyllyjä. Silkkään sattumanvaraisuuteen kannattaa myös luottaa, ja palautushyllyistä löytyy paljon kiinnostavaa. On hauska katsoa, mitä toiset ihmiset ovat lainanneet ja lukeneet. Pitäisi varmaan opetella jättämään kirjoja myös kesken, mutta valitettavasti minulla tulee kahlattua läpi kaikki, mitä tulee aloitettua.

*Olet opiskellut ja vierailut usein Unkarissa. Tunnetko vuoden 2025 Nobel-voittaja **László Krasznahorkain** tuotantoa? Entä luetko hyviä kirjoja uudelleen?*

– Luin Krasznahorkainin *Saatanatangon* (1985, suom. 2019) jo ennen nobelia. Tykkäsin! Hyvä kirja jatkaa antamistaan, sen voi oikeasti lukea monta kertaa, eikä se ehdy. Mutta aika vähän kuitenkin luen kirjoja toista tai kolmatta kirjaa. Nuoruudensuosikkini, **Niko Kazantzakis**in *Kerro minulle Zorbasin* luin uteliaisuudesta – näin aikuisena – uudestaan. Sitten ovat tietysti **Pentti Haanpään** novellit, jotka ovat ihan parhaita maailmassa. Ja **Erno Paasilinnan** kirjoja ihan keräilenkin.

Pohjois-Suomen kulttuuri ja sen historia ovat lähellä sydäntäsi. Seuraatko myös tuoreempaa Lappi-aiheista kirjallisuutta?

– Kyllä! Viimeiseksi suuren vaikutuksen on tehnyt **Timo. J. Tuikan** *Kylä josta pojat katosivat* (2025), jossa hän taitavana Lapin historian tutkijana pääsee tykittämään saadessaan vapauden kirjoittaa kaunokirjallisuutta. Todella herkullista kieltä. Se on kyllä mahtava kirja.

Väärä Raha on pohjoisesta kotoisin oleva yhtye, joka kuvailee tyyliään omintakeisesti nimellä lappi-balkan. Laitisen mukaan orkesterin muusikot lukevat kirjoja vaihtelevasti. Toiset tykkäävät kuunnella äänikirjoja, joku lukee romaaneja ja toinen tietokirjoja. Keikka-autossa lukukokemuksista saatetaan keskustella pitkäänkin.

– Kun ahtaassa autossa istutaan, pitää aika käyttää mielekkäästi. On kiehtovaa, jos ollaan luettu sama kirja, niin siitä voi vaihtaa ajatuksia. Sehän on taiteessa monesti herkullista, miten se koetaan niin monella eri tavalla. Muistan kun meillä oli **Väärä Rahassa** meidän alkuperäinen trumpetisti **Jarkko Niemelä**, joka on edelleen päivätöiltään fyysikko. Kun olin lukenut jonkun populaaritieteellisen kirjan ja houkuttelin myös Jarkon lukemaan sen, niin hän pystyi popularisoimaan teosta vielä lisää minunkin ymmärrettäväksi. Se poiki sitten mahtavan mielenkiintoisia keskusteluja maailmankaikkeuden ja todellisuuden olemuksesta.

Voitko antaa konkreettisen esimerkin?

– Yksi kirja mikä synnytti paljon keskustelua, oli Terra Cognitan julkaisema **Stuart Kauffmanin** kirja *Pyhän uudelleen keksiminen – uusi näkemys luonnontieteestä, järjestä ja uskonnosta* (2010). Kirja meni pikkuisen yli hilseen, ainakin minulla. Sitten Jarkko ja rumpali **Janne Hast** lukivat sen, ja me väännettiin bändibussissa varmaan pari vuotta, siitä onko maailmankaikkeus deterministinen vai tapahtuuko niin sanottua emergenssiä – eikä siitä koskaan päästy bändissä selvyyteen. Sama keskustelu pulpahtaa vielä edelleenkin esille, sillä eihän todellisuuden olemuksesta

voi olla varmuutta. Nyt olemme Jannen kanssa molemmat luettu kiinalaisen **Liu Cixinin** *Kolmen kappaleen problemaa* (2007, suom. 2018). Sitten on ollut hauska lukea vaikka **Tommi Liimatan** kirjoja, joissa Jannekin seikkailee yhtenä hahmoista. Mutta kyllä siellä keikkabussissa on sellaista ihan älytöntä ja painokelvotonta ajantappokeskustelua. Skaala on mieletön!

Mitä mieltä olet äänikirjoista? Kuunteletko niitä lenkillä?

– Luen paperikirjoja, ei ne äänikirjat ole minun juttuni, en saa niihin oikein otetta. Paperikirjaksi painetussa kaunokirjallisuudessa on olennaista kauneus, miten lauseet tipahtelevat sivuille. Lenkillä kokeilin kuunnella tietokirjoja. Sitten huomasin, että lenkillä käymisen juttu on juuri siinä, ettei kannata olla mitään muita virikkeitä. Tunnin lenkillä oma ajatus saattaa karata ihan ihmeellisiin paikkoihin. Ja sehän on suorastaan luksusta. Nuorena tylsyys oli usein jatkuva ongelma, joka tuli ratkaista ja ajatuskin saattoi karkailla jonnekin. Nykymaailmaan viriketulvassa on ainoastaan hyvää päästä välillä vähän tylsistymään. Tällaisessa luovassa työssä ajatus-ten harhailu ja outoon paikkaan meneminen on kaiken ytimessä.

Onko sinulla lempikirjailijoita? Ja miten kirjojen lukeminen on vaikuttanut omaan taiteeseen?

– **Pentti Haanpää**. Hänen kielensä on uskomattoman hienoa, antoisaa ja viisasta. Teksti on päällisin puolin aika kevyen oloista ja helppolukuista, mutta kuitenkin niin täyteen pakattua. Hänellä on raaka, realistinen maailmankuva, mutta mukana on aina kuitenkin oikeudenmukaisuuden vaatimus. Teksteissä yhdistyvät realismi ja idealismi. Pentti on hyvä, ja on hyvien puolella. Kyllähän kaikki mitä elämän aikana luettu on vaikuttanut omaan taiteeseen. Esimerkiksi **Jaakko Hämeen-Anttilan** kääntämiä persialaisia runoja on tullut luettua paljon. Ne näkyvät varmasti omissa lyriikoissa, ja jotkut ovat jopa huomanneet sen. Jotta aivoni pulpauttavat yhden laulun ulos, niin sitä varten minun tarvitsee kasata hirveän määrän kaikkea informaatiota ja vaikutteita sekä fiiliksiä. Tästä syystä tulee myös valittua luettavaa. Kirjoitin esimerkiksi laulun sienistä. Aloitin lukemalla vinon pinon sienikirjoja. Laulu – *Sienien tie* – on nyt valmis, mutta vielä julkaisematon.

Anna joku toinenkin esimerkki.

– Aikanaan luin 4–5 taloustiedettä käsittelevää populaaritieteellistä kirjaa, joista sain puristettua yhden rahaa käsittelevän biisin, *Ihmehyrrän*. Saattaa tuntua kohtuuttomalta pohjatyöltä lukea monta kirjaa, jotta saa tehtyä yhden kolmen minuutin rallin. Mutta toisaalta sitten Facebookissa oli joku taloustieteilijä kehunut, että *Ihmehyrrä* kiteyttää aika tarkasti talouden olemuksen laulun muotoon. Se tuntui mukavalta. Kirjoista saa sanoja ja käsitteitä pyöriteltäväksi. Käyn tietenkin myös pilkillä, kävelyillä ja sienessä. Näin ne laulut syntyvät!

Luettiin sinulle, kun olit pieni?

– Minulle luettiin dinosauruksista ja muurahaisista. Muistin kaikki dinosaurusten latinankieliset nimet ulkoa. Suuri haave oli alkaa paleontologiksi, Ensimmäisiä itse lukemiani romaaneja oli joku Arto Paasilinnan kirja. Tšekkiläisen **Karel Čapekin** *Salamanterisodan* (1936) muistan oikein hyvin. Tykkäsin liskoista ja sen kansikuvassa oli lisko. Pidin kirjasta ala-asteella esitelmän, opettaja kohotteli vähän kulmakarvojaan. Sarjiksista luin *Mustanaamiota*. Kuuluin myös Mustanaamio-kerhoon.

Olet koulutukseltasi kirjastotradenomi ja koet myös olevasi kirjastolainen.

– Kyllä! Kun pääsin lukiosta, en oikein tiennyt mitä tehdä. Sivarin ja väli vuoden jälkeen päädyin Virroille opiskelemaan musiikkiteknologiaa, mutta se ei oikein minulle laulajana istunut. Toiset opiskelijat tuntuivat olevan koko ajan edellä. Mietin, että pitäisi opiskella jotain josta tietää jo jotain. Sitten keksin, että menen opiskelemaan Ouluun kirjastoalaa. Se olikin aivan mahtavaa. Ja kirjastotöitä olen saanutkin tehdä. Esimerkiksi koronan aikaan olin peräti vuoden Rovaniemen musiikkikirjastossa sinun sijaisena. Voisin kuvitella edelleenkin joskus työskenteleväni kirjastossa. Tosin ammattilaulamisen ja kirjastotyön yhdistäminen on aika kuormittavaa. Viikonloput ollaan keikoilla, mutta arkena käydään päivätöissä ja illat valmistellaan viikonloppuja.

Lukemisella on Laitisen mukaan eettisyyttä kohottava merkitys

– Lukeminen on ollut minulle hupi, hyöty ja kasvattaja. Ilman lukemista olisin luultavasti kanavoinut uteliaisuuteni jonnekin muualle, mutta vaikea sitä on kuvitella. Kirjallisuus on minulle maailmankuvan avaaja. Kaunokirjallisuutta lukiessa mennään toisen ihmisen nahkoihin, päästään katsomaan elämää eri vinkkeleistä. Semmoista tämä aikakin kaipaa. Monet ihmiset lukevat, miten kehittää itseään kovemmaksi ja tehokkaammaksi, ja miten voittaa taistelun muita ihmisiä vastaan. Kaunokirjallisuuden eetos puolestaan on, miten ymmärtää toisia.

Kirjastotradenomi Jaakko Laitisella on selkeä näkemys kirjastojen roolista

– Meillä on nämä älyvehkeet, joissa on kaikki ihmiskunnan viisaus käytettävissä, mutta tosiasiassa se on vaan supistanut sitä mitä me käytämme. Kaikki musakin on konkreettisesti käden ulottuvilla, mutta silti ihmiset kuuntelevat yhtä ja samaa. Ja kirjallisuuden suhteen on sama juttu. Väittäisin, että ihmiskunta on tehnyt paljon muutakin mielenkiintoista kuin se top-10. Ehkä taas koittaa aika, että ihmiskunta arvostaa vielä muutakin kuin sitä kaikkein suosituinta. Siksi on todella tärkeää, että sivistyksestä pidetään huoli. Meitäkin on paljon, jotka haluavat sitä top-kymppin ulkopuolista kampea. Siitä huolehtiminen ja tarjolla olo on todella tärkeää työtä, etenkin kun sen Top-kymppin saa helpommin jostain aivan muualta.

Striimaaminen urautuu tosi helposti. Ihmiset menevät helppoon, ja miekin menen helppoon – arvostan helppoutta. Mutta uteliaisuutta on ei kannata ulkoistaa jollekin algoritmille ja lahjattomille, kasvottomille musiikkipääliköille. Siksi kirjastojen ammattitaitoinen kokoelmatyö on tärkeää.

Millainen on unelmien kirjastosi?

– Kirjakaupoista ei saa kahta vuotta vanhempaa kirjallisuutta, ainoastaan kirjastoista ja joistakin divareista, esimerkiksi tuoreen Nobel-voittajan teoksia ei hetkeen aikaan saanut mistään. Unelmieni kirjastossa on hulluna kirjoja ja levyjä sekä asiantunteva palvelu. Tapahtumat ovat kirsikka kakussa, mutta kirjaston ydin tulee olla aineistossa. On upeaa, että yhteiskunta järjestää tekemisen paikkoja, mutta varsinaisesta kirjastotyöstä ja rahoituksesta ne eivät mielestäni saa ottaa pois.

Haastattelu lähenee loppuaan. Keskustelemme vielä hetken aikaa musiikista ja Rovaniemellä elämisestä. Laitinen asui vuosia Helsingissä ja Tampereella, mutta palasi kuitenkin takaisin kotikonnuilleen. Hän on suunnitellut myös romaanin kirjoittamista.

– Musiikki on minulle kaikista taiteista tärkein ja rakkain. Musiikkiin pääsen sisälle. Kirjoitan laulutekstien lisäksi kolumneja, joilla vahvistan niitä lihaksia, joita tarvitsen sitten haaveilemani romaanin kirjoittamiseen. Muutaman kerran olen sen aloittanut, mutta aina se jotenkin plötsähtää. Lauluja ja levyjä saan valmiiksi, mutta se unelmakin on tuossa odottamassa täyttymystään. Maailmalla nuorena pyöriessä ei ymmärtänyt pohjoisen erityislaatuisuutta, kotipuolen meininki on kuitenkin aika poikkeuksellista maailman mittakaavassa. Täällä Rovaniemellä on minun omat juuret ja sisältä kumpuava näkemys. Mitä enemmän aikaa kuluu, sitä enemmän ymmärtää kuka mie oikein olen. Pohjoisessa minun on helppoa olla. Mutta olen mie kuitenkin maailmastakin kiinnostunut, ja se tietenkin kuuluu musiikissani! ■

Jaakko Laitinen – pohjoisen tarinankertoja

Jaakko Laitinen (s. 1981) on rovaniemeläinen laulaja, lauluntekijä ja esiintyjä, joka tunnetaan voimakkaasta tulkinnastaan ja kyvystään yhdistää arktinen melankolia ja elämän riemu. Hänen musiikkinsa ammentaa Lapin maisemista, Balkanin rytmeistä ja suomalaisesta sydäimestä – yhtä aikaa riehakas ja syvällinen, kuin elämä itse. Laitinen kirjoittaa myös kolumneja *Kaltio*-lehteen.

Koulutus: Tradenomi (kirjasto- ja tietopalveluala, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, 2007).

Opiskellut länsi- ja eteläslaavilaisia kieliä ja kulttuureja Helsingin yliopistossa.

Toimii keulahahmona yhtyeessä **Jaakko Laitinen & Väärä Raha**.

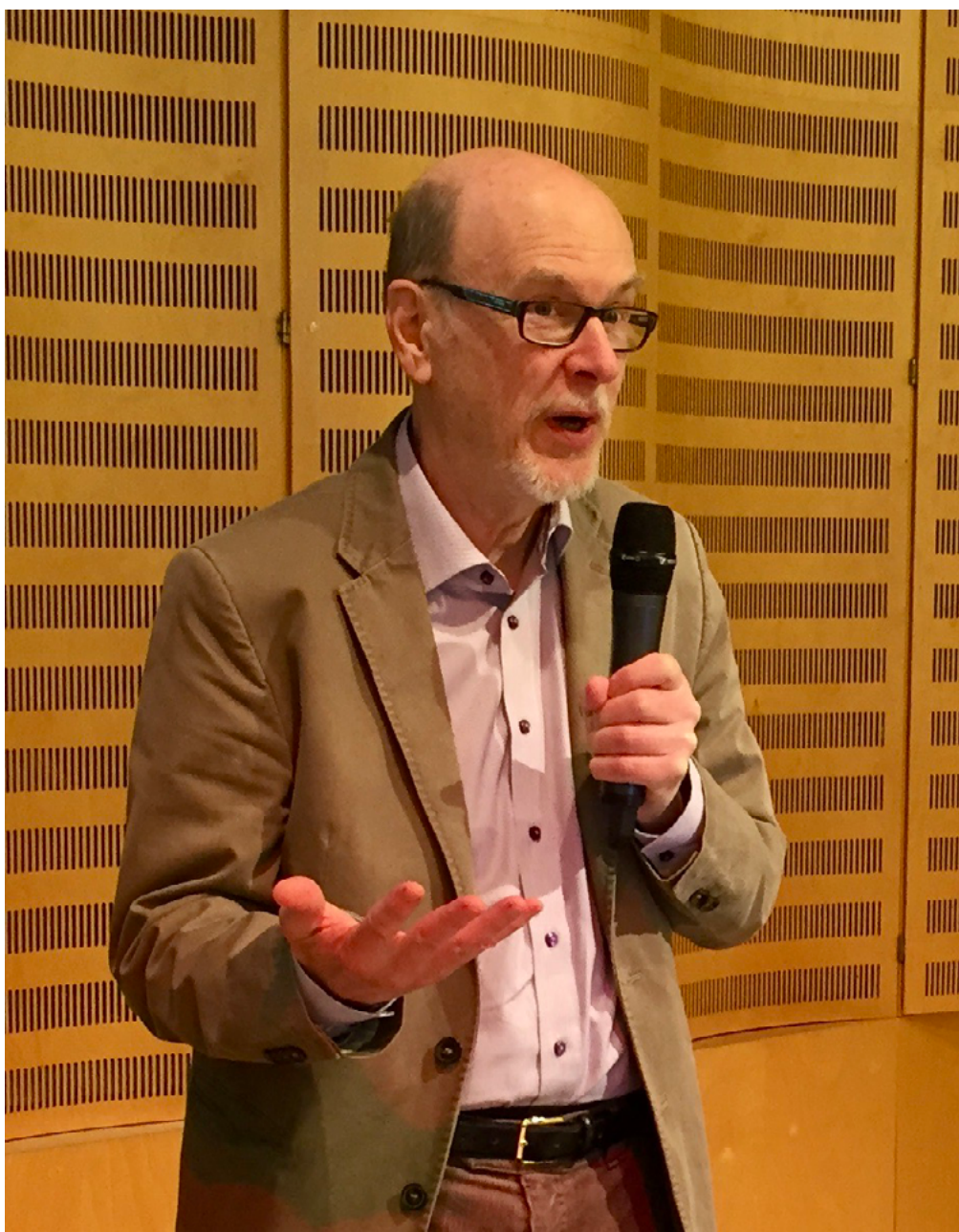
On mukana kokoonpanossa **Lehtojärven Hirvenpää** yhdessä harmonikkataiteliija **Harri Kuusjärven** kanssa ja lappilaisia sävyjä yhdistelevässä bändiprojektissa **Jaakko Laitinen & Lapin Lisä**.

Äänilevy ei ole kuollut

● Teksti Pekka Gronow ● Toimitus Tuomas Pelttari

Tarvitaanko kirjastoissa vielä äänilevyjä, kun netissä on valtava määrä musiikkia lähes ilmaiseksi? Monet näyttävät uskovan, että fyysisten äänilevyjen kauppa on kokonaan loppunut.

Kieltämättä perinteisten levykauppojen määrä on vähentynyt, eikä tavarataloissa enää ole levyosastoja. Mutta suomalainen **Levykauppa Äx** on takonut vuosikaudet miljoonatulosta fyysisten äänitteiden kaupalla. Kivijalkakauppojakin Äxällä on ympäri Suomea: Helsingistä Ouluun ja Lahdesta Kuopioon asti. Suomessa on muitakin toimijoita. Turun keskustassa Yliopistonkadulla sijaitseva **8raita** on juuri muuttanut 19-vuotisjuhlan alla isompaan liiketilaan. Tampereen keskustan **Swamp Music** on tärkeä ja perinteikäs tukikohta musiikkifaneille. Joensuulainen **Popdivari Vuoromies** haluaa palvella aktiivisesti somessa, kivijalassa ja postitse. Ja vaikka pääkaupunkiseudun kilpailu on varmasti kovaa, niin Helsingissä toimivat Äxän rinnalla esimerkiksi **Stupido Market** ja **Rolling Records** – ja ne julkaisevat myös uutta musiikkia. Edelleen Turussa toimiva **Svart Records** on noussut kansainvälisesti tunnetuksi levy-yhtiöksi ja julkaisijaksi.

Pekka Gronow vieraili Musiikkikirjastoyhdistyksen kevätseminaarissa Tampereen Metsossa huhtikuussa 2015. Kuva: Tuomas Pelttari

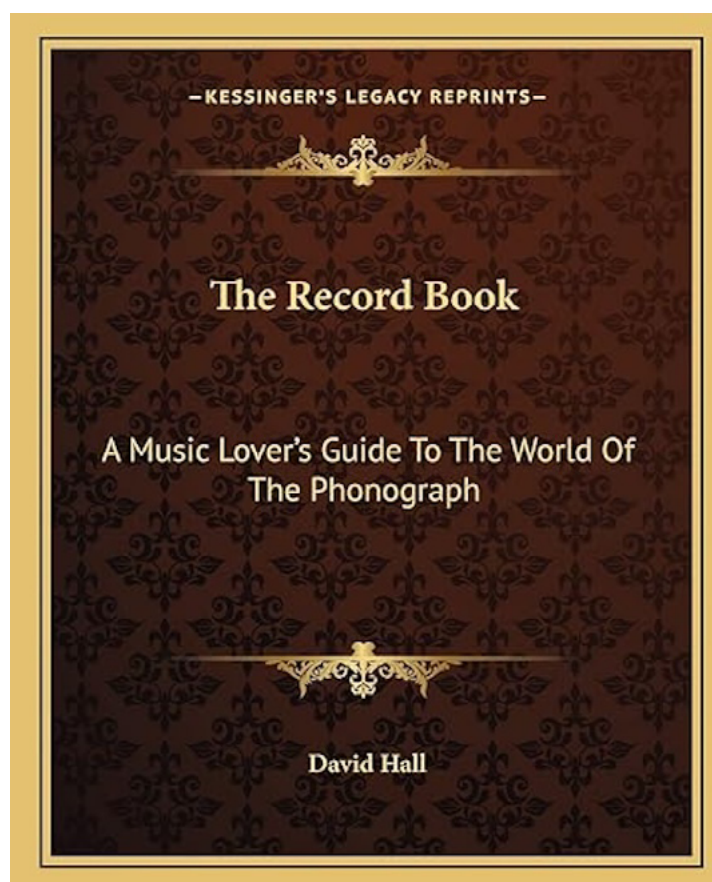
Kun katson kirjastotilastoja, monet kirjastot näyttävät todella päättäneen, ettei kirjastoissa enää tarvita äänilevyjä. Vuonna 2014 koko Suomen kirjastoihin hankittiin noin 97 000 musiikkiaänitettä, vuonna 2024 vain 22 000. Samaan aikaan kirjahankinnat ovat säilyneet suunnilleen ennallaan, noin 1,5 miljoonaa kirjaa vuodessa.

Mutta jos tarkastelemme asiaa käyttäjien kannalta, kehitys ei ole ollut näin jyrkkä. Vuonna 2014 kirjastoista lainattiin levyjä 4,3 miljoonaa kertaa. Vuonna 2024 musiikkiaänitteitä lainattiin edelleen 1,3 miljoonaa. Levyjen lainaus on supistunut huomattavasti vähemmän kuin niiden hankinta. Ovatko kirjastot itse olleet mukana aiheuttamassa negatiivisen kierteen? Tässä tilanteessa on syytä vielä kerran tarkastella musiikin ja musiikkiaänitteiden roolia kirjastoissa.

Hieman historiaa

Äänilevykirjastojen maailmanhistoriaa ei ole vielä kirjoitettu, mutta esimerkiksi New Yorkin kaupunginkirjastossa toimi jo 1930-luvulla äänilevyosasto. Sen johtaja **David Hall** oli alan arvostettu guru, jonka *The record book: a music lover's guide to the world of the phonograph* (1940) on vieläkin hyödyllinen lähde-teos. Ruotsissa Kungliga biblioteket oli jo 1950-luvulla alkanut systemaattisesti kerätä ja luetteloida kansallista äänilevytuotantoa. Samoihin aikoihin Ruotsin yleiset kirjastot alkoivat kasvattaa äänilevykokoelmiaan. Suomessa laki salli vasta vuonna 1962, että yleiset kirjastot voivat hankkia kokoelmiinsa äänitteitä. Alkuvaiheessa ne oli tarkoitettu yksinomaan kirjastossa kuunneltaviksi, sillä levyjä pidettiin kirjoihin verrattuna liian helposti vaurioituvina, ja kirjaston tehtävänä oli monien mielestä kirjojen lainaus. Vasta 1970-luvulla asetusta muutettiin, niin että levyjen lainaus tuli mahdolliseksi.

Tässä vaiheessa Suomessa voitiin jo puhua ”äänilevykulttuurista”. Äänilevyjen tuotanto ja myynti kasvoi 1970-luvulla moninkertaiseksi ja yhä useammissa kodeissa oli asialliset äänentoistolaitteet. Vuonna 1966 perustettu Love Records oli osoittanut, että äänilevyillä saattoi olla taiteellista ja yhteiskunnallista merkitystä. Suomalaista taidemusiikkia oli ryhdytty säännöllisesti levyttämään, ja samaan aikaan äänilevystä tuli tärkeä osa nuorisokulttuuria. Ymmärrettiin, että äänilevyjen lainaukselle kirjastossa oli täsmälleen samat perustelut kuin kirjojenkin. Kirjastot antoivat kansalaisille varallisuudesta riippumatta mahdollisuuden tutustua laadukkaaseen kirjallisuuteen ja musiikkiin, ja ne pystyivät tarjoamaan asiakkailleen laajemman valikoiman kuin kirja- ja levykaupat. Musiikin asemaa kirjastoissa alettiin pitää itsestään selvänä. Vuonna 2008 Suomen musiikkikirjastoyhdistys juhli Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastojen 50 vuotta teoksella *Hiljaisuudesta nousi musiikki*.

Vuonna 2008 mediakenttä oli kuitenkin jo muuttumassa. Painettujen kirjojen rinnalle tulivat e-kirjat ja äänikirjat. Vuonna 2018 äänikirjat olivat vallanneet kuusi prosenttia Suomen kirjamarkkinoista. Lehdistö alkoi houkutella lukijoita nettisivuilleen. Elokuvateatterien ja levykauppojen lukumäärä supistui, kun asiakkaat siirtyivät verkkoon. Vuonna 2015 äänitteiden verkkojako ylitti jo arvoltaan fyysisten levyjen myynnin. On luonnollista, että kirjastolaitoksen on reagoitava kehitykseen. Reaktion tulisi kuitenkin perustua tilanteen huolelliseen analyysiin.

Esittäisin keskustelun pohjaksi kolme teesiä: fyysisiä äänitallenteita tarvitaan kirjastoissa edelleen, kirjastolaitoksen on otettava omakseen myös musiikin verkkojako, ja musiikkiaäänitteiden rinnalla tarvitaan entistä enemmän äänitteitä koskevaa tietoa.

Äänilevy ei ole kuollut

On kiistatonta, että fyysisten äänitteiden kauppa on supistunut. Lähes kaikilla on tietokone tai ainakin älypuhelin, harvemmillä enää levysoitin.

Mutta jos tutkimme tilastoja tarkemmin, huomaamme etteivät fyysiset musiikkitalenteet ole kuolemassa. Vuonna 2023 vinyylilevyjen valmistus alkoi Suomessa uudelleen monen vuoden tauon jälkeen. Kansalliskirjaston vapaakappaletilastojen mukaan maassamme julkaistaan vuosittain huomattava määrä vinyyli- ja CD-levyjä, ja sama ilmiö näkyy kaikkialla. Käytettyjen äänitteiden markkinapaikoilla (esimerkiksi Discogs) on tarjolla miljoonia levyjä. Kaikki eivät ole jäännöseriä tai ”hylkytavaraa”, vaan ne osoittavat, että fyysisillä äänitallenteilla on edelleen maailmanlaajuiset markkinat.

Painetuilla kirjoilla ja fyysisillä äänilevyillä on myös merkittävä periaatteellinen ero verrattuna digitaaliseen aineistoon. Kirjan ja levyn kustantaja ei voi kieltää kirjastoa lainaamasta teoskappaletta asiakkailleen tai asettaa sen käytölle ehtoja. Ne säilyvät ikuisesti kirjaston omaisuutena (vaikka tietenkin voi tietenkin tulla tarve harventaa kokoelmia) ja ne voidaan antaa lainaksi kuinka monta kertaa tahansa. Musiikin harrastaja, joka on lainannut levyn kirjastosta, voi laillisesti tehdä siitä kopion yksityiseen käyttöönsä esimerkiksi tutkiakseen tarkemmin soittotekniikkaa. Digitaalisen aineiston julkaisija voi sen sijaan asettaa aineiston käytölle ehtoja ja formaatin tuki voi jonakin päivänä päättyä kokonaan, niin kuin eräiden verkkopelien kohdalla on jo tapahtunut.

Asia voidaan nähdä näinkin: fyysisillä äänitteillä on edelleen merkittävä määrä käyttäjiä ja nämä ovat todennäköisesti keskimääräistä innokkaampia musiikin harrastajia. He voisivat muodostaa musiikkiosastojen asiakaskunnan kovan ytimen, mikäli kirjastot huolehtisivat siitä, että hankkivat riittävän monipuolisen valikoiman uusia (ja miksi ei vanhojakin) äänitteitä. Hankintarutiinit on ehkä suunniteltava uudelleen, koska tuttu levykauppa on siirtynyt postimyyntiin.

Kaikki musiikki ei ole netissä

Sekä musiikkia että kirjallisuutta on nykyisin helppo hankkia netistä. Äänikirjat ja e-kirjat eivät kuitenkaan ole korvanneet painettua kirjaa yhtä suuressa määrin kuin nettimusiikki fyysisen äänilevyn.

Internetin musiikkipalvelut kuten Spotify, YouTube, Tidal ja Qobuz tarjoavat käyttäjilleen näennäisesti rajattoman määrän musiikkia. Osa palveluista on saatavissa radion tapaan ilmaiseksi, jos kestää väliin tungetut mainokset. Tidal ja Qobuz pystyvät tarjoamaan jopa levyjä parempaa äänenlaatua. Olen itse YouTuben suurkuluttaja, koska se tarjoaa musiikkia, jota ei ole edes saatavissa levyillä. Verkkomusiikin suosion suurin syy on todennäköisesti kuitenkin sen edullisuus. Musiikin puolella ilmaispalveluilla pääsee pitkälle, mutta ilmainen kirjallisuus rajoittuu verkossa äänikirjapalveluiden avajaistarjouksiin, niin kuin oikein onkin. Tekijöidenkin pitää saada osuutensa, eikä äänikirjojen sekaan voi myydä mainoksia samalla tavoin kuin verkkomusiikkiin.

Mikä sitten voisi olla yleisten kirjastojen rooli uudessa digitaalisessa maailmassa? Kansalliskirjasto on jo vuosi sitten avannut yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa E-kirjaston, jossa on tällä hetkellä 7000 nimikettä. Aineiston käyttöön tarvitaan tavallinen kirjastokortti. *Kirjastolehden* mukaan E-kirjastolla oli jo viime kesänä 200 000 rekisteröitynyttä käyttäjää. Kokoelmassa on sekä sähköisiä kirjoja että äänikirjoja, ja palvelu toimii kuten kirjastossa muutenkin: asiakas voi lainata aineiston tietyksi ajaksi, jonka jälkeen se ”palautuu” kirjastoon muiden asiakkaiden lainattavaksi.

Julkisuudessa ei ole tarkemmin avattu E-kirjaston ja kustantajien suhteita, mutta ilmeisesti kysymys on jonkinlaisesta lisenssisopimuksesta. E-kirjasto ostaa aineiston tuottajilta tietyn määrän käyttöoikeuksia aineistoon, joka on jo saatavissa maksullisissa verkkopalveluissa. Tällä tavoin E-kirjasto madaltaa asiakkaiden kynnystä ryhtyä sähköisten palveluiden käyttäjiksi. Sitä voitaisiin verrata Kelan päätökseen subventoida yli 65-vuotiaiden käyntejä yksityisillä lääkäriasemilla. Palvelu on saanut käyttäjiltä myönteisen vastaanoton, ja *Kirjastolehden* haastattelussa (17.6.2025) Kansalliskirjaston E-kirjastoyksikön palvelupäällikkö **Annastiina Louhisalmi** kertoo, että lähiaikoina tulee ehkä pohdittavaksi, voisiko E-kirjasto tarjota lainattavaksi muitakin sisältöjä kuin kirjoja ja lehtiä.

Mikä rooli E-kirjastolla voisi olla musiikkiaänitteiden tarjoajana? Kun suuri osa musiikista on jo kuultavissa verkossa ilmaiseksi (tosin mainosten kera), ei olisi järkevää maksaa tuottajille siitä, että kirjaston asiakas saisi määrääjäksi oikeuden kuunnella samoja äänitteitä. Asiakkaille tuskin tarjottaisiin mahdollisuutta ladata äänitiedostoja käyttöönsä pysyvästi, vaan kysymys olisi todennäköisesti striimauksesta, eräänlainen radio on demand. E-kirjaston musiikkipalveluille olisi kehitettävä jokin muu konsepti.

Kansalliskirjastolla on jo ennen E-kirjastoa ollut muita sähköisiä palveluita, joista merkittävin on digitaalinen sanomalehtiarkisto. Palvelussa on ilmaiseksi luettavissa kaikki Suomessa ilmestyneet sanomalehdet vuoden 1939 loppuun saakka. Itse asiassa kirjasto on jo digitoinut sanomalehtiä vuoteen 1954 ja työ jatkuu, mutta sopimussyistä uudemmat vuosikerrat ovat käytettävissä vain kirjaston tiloissa. Kukaan tuskin lukee vanhoja sanomalehtiä samalla tavoin kuin romaaneja, mutta ne palvelevat monia tarkoituksia paikallishistoriasta sarjakuvatutkimukseen, ja niiden käyttöaste on huomattava.

Digitaalisen sanomalehtiarkiston idea on siinä, että samaa aineistoa ei ole saatavissa muualla. On myös paljon musiikkia, jota ei ole verkossa. Vaikka verkon musiikkipalvelut kehuvat suurella (ja kunnioitettavalla) aineistomäärällään, valikoimassa on sitä enemmän aukkoja, mitä kauemmas historiassa edetään. E-kirjasto voisi huolehtia siitä, että historialliset suomalaiset äänilevyt ovat jatkuvasti käytettävissä samaan tapaan kuin digitaalinen sanomalehtiarkisto. Ennen vuotta 1963 julkaistujen äänilevyjen tuottajaoikeudet ovat EU:ssa jo vanhentuneet, joten palveluun tarvittaisiin vain sopimus Teoston kanssa. Osa levytetystä musiikista on myös ”teostovapaata”, ja vuoden

2028 alussa useimpien **Jean Sibeliuksen** sävellysten tekijänoikeudet vanhenevat. Jos E-kirjastossa olisi kuunneltavissa kaikki ennen vuotta 1963 julkaistut Sibelius-levytykset, palvelulla olisi varmasti monia käyttäjiä, eikä tätä varten edes tarvittaisi sopimuksia tuottajien kanssa. Tällaista palvelua ei tietenkään voi ostaa kustantajilta samalla tavalla kuin äänikirjalisenssejä, vaan se vaatisi E-kirjaston toimijoilta aktiivista suunnittelua. Suuri osa äänitteistä on jo Kansalliskirjaston kokoelmissa, ja jos toimeen tartutaan nopeasti, palvelu voisi olla käytettävissä jo sävellysten ”vapautuspäivänä”, käyttäkseni trumpilaista terminologiaa.

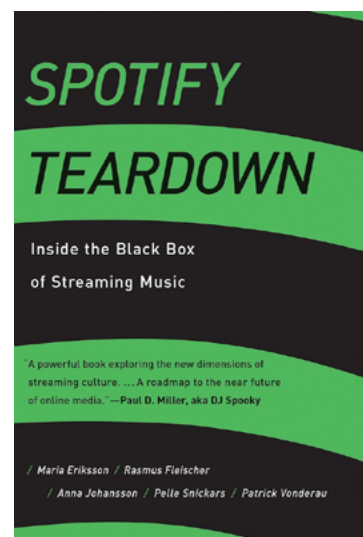
Jos tätä polkua edetään pitemmälle, kansallisen yleisradioyhtiömme mittavat arkistot voisivat olla seuraava kohde. Vaikka Yleisradio onkin julkaissut näytteenomaisesti yksittäisiä historiallisia ohjelmia Elävässä arkistossa, yhtiöllä ei ole voimavaroja hyödyntää itse mittavia arkistojaan laajemmin. Arkistojen avaamiseen tarvittaisiin avuksi kirjastolaitosta. E-kirjasto voisi tarjota valmiita sopimusmalleja, niin että tekijöiden ja esiintyjien oikeudet huomioitaisiin asiankuuluvalla tavalla. Kuvitelkaa itse: Tämän runon haluaisin kuulla, kuuluisien kirjailijoiden äänet, Markus-setä ja Tippavaaran vanha isäntä, tuhansia kuunnelmia molemmilla kansallisilla kielillä.

Maailmalla on vähitellen vakiintumassa käytäntö, jonka mukaan uusi ja ajankohtainen musiikki on kaupallisissa palveluissa, historialliset äänitteet julkisten laitosten vastuulla. Yhdysvalloissa Kongressin kirjaston *National Jukebox* ja Kalifornian yliopiston *Discography of American Historical Recordings* (DAHR) luetteloivat ja julkaisevat verkossa suunnitelmallisesti kaikki amerikkalaiset historialliset äänilevyt alusta alkaen. Yhdysvalloissa äänitteiden ns. naapurioikeudet on suojattu sata vuotta, joten vasta vuotta 1925 vanhemmat levyt ovat tällä hetkellä vapaita. Jokaisena uutena vuotena vapautuu uusi vuosikerta. DAHR tulkitsee tekijänoikeuksia väljemmin vedoten Yhdysvaltain tekijänoikeuslain ”fair use” – sääntöön. DAHRin käyttöliittymä on myös malliesimerkki siitä, miten dokumentointi voidaan yhdistää suoraan äänitiedostoihin.

Oikea tieto antaa lisäarvoa

Monille musiikin harrastajille riittää, että he voivat kuunnella lempikappaleitaan silloin kuin haluavat. Heitä eivät kiinnosta taustatiedot. Mutta on merkittävä joukko musiikin ystäviä, joka haluaa tietää kaiken rakastamastaan musiikista. Milloin ja missä kappale on levytetty, kuka on tehnyt sovituksen, kuka soittaa säestyskokoonpanossa bassoa, poikkeako singleversio albumiversiosta, ketkä muut artistit ovat levyttäneet saman kappaleen? Sama kapellimestari on ehkä levyttänyt Beethovenin viidennen sinfonian monta kertaa, mikä niistä on nyt kyseessä?

Kaupallisia musiikkipalveluita nämä asiat eivät juuri kiinnosta. Ruotsalainen tutkijaryhmä on tehnyt Spotifyn palveluista perusteellisen analyysin, joka löytyy **Maria Erikssonin** ym. teoksesta *Spotify teardown: Inside the black box of streaming music* (2019). Tutkimuksesta käy ilmi, että käyttöliittymän tavoitteena ei ole auttaa asiakkaita löytämään musiikkia vaan kerätä heistä tietoja markkinointia varten. Monia käyttäjiä Spotifyn ja YouTubeen logiikka palvelee mainiosti. Jos tietää edes yhden artistin tai kappaleen nimen, palvelu löytää sen ja alkaa tarjota käyttäjälle lisää samantyyppistä musiikkia. Jos et tiedä yhtään nimeä, käyttöliittymäpalvelu

tarjoaa valmiiksi ”trendaavia” kappaleita. Palvelut tarjoavat mahdollisuuden laatia soittolistoja, jotka toimivat henkilökohtaisena radioasemana. Mutta jos haluaa monipuolisesti hyödyntää palveluiden mahtavaa tarjontaa, käyttäjän on jostakin muualta hankittava tietoa siitä, mitä hakea.

Tällaista tietoa löytyy musiikkikirjallisuudesta ja lehdistöstä. Hyvät diskografiat ovat korvaamaton apuväline verkon musiikkipalveluiden käyttäjälle. Tietoja löytyy myös Wikipediasta ja muualta verkosta, ja ne täydentävät kirjallisuutta silloin kun tietoa ei muuten ole helposti saatavissa. Mutta verkon tietoja ei välttämättä kukaan ole tarkistanut, ja vuosiluku saattaa yhtä hyvin viitata kappaleen sävellysvuoteen kuin sen tunnetuimman esityksen levytysvuoteen. Tässä vaiheessa nousee esiin kuratoidun tiedon merkitys. Tarvitaan ammattilaisten kokoamia ja tarkistamia tietolähteitä, kuten kirjastojen ja arkistojen luetteloita.

Tässä yhteydessä ei ole mahdollista käydä läpi ja arvioida laajemmin verkossa saatavilla olevia diskografioita ja musiikkihakemistoja – tämä on tehtävä musiikkikirjastoille. Olen itse verrannut artikkelissani kolmea suomalaista äänilevytietokantaa, kansalliskirjaston Violaa, Suomen äänitearkiston Fennoa ja Yleisradion Fonoa. Kaikilla on vahvuutensa ja heikkoutensa; Fonosta kannattaa erityisesti mainita, että se sisältää asiantuntijoiden tarkistamaa tietoa myös ulkomaisista äänitteistä, mukaan luettuna ulkomailla levytettyjä suomalaisten säveltäjien teoksia.

Viola ja Fenno ovat edelleen verkossa, mutta Fono on jouduttu ajamaan alas. Helsingin kaupungin tietohallinto sulki 30.9.2025 palvelinympäristön, jossa myös Fono.fi-palvelu sijaitsi. Kyseinen ympäristö oli teknisesti ja tietoturvaltaan vanhentunut, ja se oli ollut pitkään suljettavien palvelinympäristöjen listalla. Fono.fi-palvelu oli tullut teknisen elinkaarensa päähän, eikä sen jatkokehittäminen tai siirtäminen uuteen ympäristöön ollut enää mahdollista.

Fono.fi-palvelusta vastannut Yleisten kirjastojen valtakunnallinen kehittämissihteri (VAKE)/Kirjastot.fi-toimitus ei julkisena toimijana voi ylläpitää verkkopalvelua, joka ei täytä saavutettavuusvaatimuksia. Korvaavaa ratkaisua ei kuitenkaan pystytty rakentamaan ennen kuin Fono.fi jouduttiin sulkemaan. Tällä hetkellä VAKE suunnittelee Fono.fi:n seuraajaa asiakaskäyttöön uudessa näkymässä. Fono.fi-tietokanta on edelleen käytettävissä Yleisradion sisällä, mutta nykyoloissa yhtiö, jonka budjetista on juuri leikattu 66 miljoonaa, ei katso voivansa rahoittaa tällaista sen näkökulmasta ylimääräistä palvelua. Uskoakseni Fonon tiedoista olisi hyötyä kaikille musiikkikirjastoille ja niiden asiakkaille. ■

Linkkejä

Kongressin kirjasto | [National Jukebox](#)

Pekka Gronow • Musiikki 2/2023 | [Viola, Fenno ja Fono musiikin tutkimuksen lähteinä](#)

Fenno | [suomalaiset äänitteet 1901-1999](#)

Viola | [Suomen kansallisdiskografia](#)

DAHR | [Discography of American Historical Recordings](#)

Sirpa Janhonen teki pitkän ja antoisan uran Varastokirjastossa

● Kysymykset ja toimitus **Tuomas Peltari** ● Vastaukset ja kuvat **Sirpa Janhonen**

Kuopiossa sijaitsevan Varastokirjaston pitkäaikainen toimistopäällikkö **Sirpa Janhonen** kertoi *Intervallille* työstään vuosikymmenten varrella.

Sirpa Janhonen, mitä kirjastot sinulle merkitsevät?

Kirjastot mahdollistavat kaikille tasa-arvoisen ja tasapuolisen pääsyn tietoon. Kirjastosta voi lainata kotiin aineistoa tai viettää aikaa vaikkapa lukusalissa lehtiä lukien. Kirjasto on tärkeä kohtaamisen paikka.

Olet tehnyt pitkän uran Varastokirjastossa. Millainen kirjastourasi on ollut?

Tulin Varastokirjastoon töihin kirjastosihteeriksi vuonna 2001, jolloin kirjaston toiminta oli jo varsin vakiintunutta. Henkilökuntaa oli 22. Oma koulutukseni tuossa vaiheessa oli keskiasteen kirjastotutkinto ja viittä vaille valmiit tietotekniikan tradenomin opinnot. Tietotekniikan opintojen hyödyntäminen käytäntöön tuli heti käyttöön, kun ensimmäisiä työtehtäviä Varastokirjastossa oli uusien Windows NT -työasemien asentaminen ja vieminen lähiverkkoon. Kirjastojärjestelmä oli myös vaihtumassa, joten pääsin mukaan myös Voyager-kirjastojärjestelmän käyttöönottoon. Tuolloin Varastokirjaston it-ympäristöä hoidettiin täysin omin voimin ja teimme tätä työtä yhdessä silloisen toimistopäällikkö **Mirja Vepsäläisen** kanssa.

Opiskelu motivoi minua ja niinpä hakeuduin jatko-opintoihin ensin Helsingin yliopiston järjestämään Mikkelissä toimivan Ruralia-instituutin tiloissa tapahtuneeseen kirjasto- ja informaatiotutkimuksen aineopintoihin sekä silloisen Kuopion yliopiston tietotekniikan muuntokoulutukseen, josta valmistuin filosofian maisteriksi vuonna 2007. Opinnot ovat johtaneet työtehtävien kehittymiseen ja olenkin jäämässä eläkkeelle toimistopäällikön virasta.

Sirpa Janhonen ja Varastokirjaston CD-aineistoja.

Varastokirjasto | [kotisivu](#)

Vaari-Finna | [äänitteet](#)

Vaari-Finna | [nuotit](#)

[Musiikin varastointiselvitys 2017](#)

Millä tavoin Varastokirjasto ja siellä tehtävä työ on muuttunut vuosien varrella?

Varastokirjasto on Opetus- ja kulttuuriministeriön alainen virasto, joten toiminnan hallinnollista kehitystä on ohjannut ministeriön ja valtionhallinnon ohjeistukset. Tietotekniikkaa ei ole vuosiin hoidettu omin voimin vaan käytämme Valtorin palveluita. Vuosien varrella virkojen määrä on vähentynyt ollen nyt 15. Tehtävät ovat pääosin lakisääteisiä, eivätkä ole juuri muuttuneet vuosien varrella. Toimintoja on pyritty tehostamaan ja järkevöittämään, jotta vähenevillä henkilöresursseilla on pärjätty.

CD-aineistoja otettiin Varastokirjastoon vuodesta 2017. Millaisia musiikkiaineistoja teillä on tällä hetkellä?

Varastokirjaston kokoelmaan on kuvailtu LP-levyjä ja nuotteja ennen vuotta 2001, jonka jälkeen oli keskityttävä paperimuotoiseen aineistoon aina vuoteen 2017 saakka. Yleisten kirjastojen tekemässä Musiikin varastointiselvityksessä tuli ilmi kirjastojen suuri tarve poistaa erityisesti CD-levyjä. Se, että pysyimme tuolloin aloittamaan CD-levyjen vastaanoton, oli kirjastojen tekemän metadatan siirron ansiota. Kun aineistoa lähettävä kirjasto varmistaa metadatan sisällön ja laadun, jää meille Varastokirjastossa tehtäväksi vain nide- ja sijaintimerkintöjen tekeminen. Näin aineisto siirtyy nopeasti hyllyyn lainattavaksi.

Vuoden 2017 jälkeen meillä on ollut mahdollisuus osoittaa hieman henkilöresurssia musiikin kuvailuun, joten olemme saaneet kuvailtua kokoelmaan varastossa pitkään odottaneet LP-levyt sekä nuotit. Niinpä Vaari-Finnassa on nykyisin lainattavana kymmeniätuhansia LP- ja CD-levyjä sekä nuotteja.

Vuonna 2017 tehdystä Musiikin varastointiselvityksestä tuli käännekohta yleisille kirjastoille musiikkiaineistoinen. Mitä ajattelet tuosta murroksesta nyt?

Musiikin varastointiselvitys tehtiin Varastokirjaston toiminnan kannalta otolliseen aikaan. Me olimme juuri vuonna 2016 saaneet päätökseen monivuotisen projektin ns. rästiaineiston eli pitkään käsittelyä odottaneen aineiston osalta. Paperisen aineiston käsittely oli ajantasaista ja tapahtui alle kuudessa kuukaudessa saapumisestaan. Samalla tiedossamme oli, että paperista aineistoa ei enää tulisi niin runsaasti kuin aiemmin.

Henkilökunnallamme oli jo hieman osaamista ja myös innostusta hankkia lisää musiikin kuvailun osaamista. Samalla myös kirjastot sitoutuivat etenkin CD-levyjen siirtämisen osalta tekemään siirtoa varten metadata-työtä, joka nopeuttaa merkittävästi aineiston saatavuutta asiakkaille sekä vähentää työtä Varastokirjastossa.

Se, että olemme voineet ottaa musiikkiaineistoa vastaan, on lisännyt henkilökuntamme osaamista ja motivaatiota. Olemme myös uusien aineistotyyppien myötä voineet parantaa palvelua sekä aineistoa siirtävien kirjastojen, että kirjastoista aineistoa lainaavien asiakkaiden suhteen.

Millaista flow'ta musiikki tuo Varastokirjastoon?

Musiikkiaineisto on rikastuttanut kokoelmaamme. Aineistoa, jota ei yksittäisessä kirjastossa ole juuri lainattu, mutta siirryttyään valtakunnallisen Varastokirjaston kokoelmaan aineisto alkaakin liikkumaan. Joten tässä voi todeta toisen roskan olevan toisen aarre. Tämä on juuri Varastokirjaston toiminta-ajatus.

Vantaan Tikkurilan kirjastossa sijaitsee suuri Helmet-kuntien musiikkivarasto. Onko sieltä tulossa lisää aineistoa Varastokirjastoon?

Tikkurilan musiikkivarastosta on toimitettu jo keväällä 2024 monografioita ja ne ovat jo kokoelmassa lainattavissa. Muuttomme vuoksi aineiston vastaanotto oli keskeytettynä syksystä 2024 aina elokuulle 2025, joten sovimme aineistopäällikkö Aino Ketosen kanssa, että he voivat lähettää Tikkurilasta aineistoa aikaisintaan syyskuussa 2025. Näin onkin tapahtunut ja käsittelyä odottaa runsaasti LP-levyjä sekä nuotteja. Tämän aineiston saatavuutta Vaari-Finnasta ei ole Tikkurilassa tarkastettu ja onkin sovittu, että säilytämme aineistoa ja käsittelemme aineistoa kokoelmaan työtilanteemme mukaan.

Sirpa, suuret kiitokset työstäsi varastoinnin eteen, omasta ja musiikkikirjastoalan puolesta. Millaisella mielellä aloitat 2026 koittavat eläkepäivät?

On mukava jäädä eläkkeelle tilanteessa, jossa uusi kirjastorakennus on valmis. Yli 104 hyllykilometrin kokoelma on siirretty onnistuneesti uuteen toimitilaan ja toiminnot käynnistyneet normaalisti uudessa toimitilassa. ■

Varastokirjaston uudisrakennuksen tyylikkyyttä syksyllä 2025. Kuva: Sirpa Janhonen

Mikael Salo

– tunne edellä basismiin ja sarjakuvaan • Oma levyhylly

Sarjassa Oma levyhylly avataan kirjaston ystävien fanituksen kohteita

● Teksti ja kuvat **Mikael Salo** ● Toimitus **Tuomas Peltari**

Synnyin Salossa niin sanottuun Kekkosen aikaan. Parikymppisenä muutin kirjasto-opintojen perässä Turun seudulle, jossa asustan edelleen. Soitan bassokitaraa eri yhtyeissä, aktiivisimpana nykyään **Led Zeppelin**iä coveroiva **Led Elephant**. Soittohistoriassa on revyybändiä, hää- ja bilekeikkoja, death metallia ja rokkia. Teen **Iron Maiden**in, **Deep Purplen** ja **David Bowien** tributointeja ja yleensä nopealla aikataululla tulevia tuurauskeikkoja maalla ja merellä.

Piirrän sarjakuvia tamperelaiseen *Sarjari*-lehteen sekä sarjakuva-antologioihin, sarjakuva-albumini *Satu Sammalkorpi – melankolian auringon alla ja muita kertomuksia* julkaistiin Pokutolta vuonna 2021.

Tunne

Olen aina reagoinut vahvasti musiikkiin. Itkin lastentarhassa joka aamu kun lauloimme yhdessä saman lastenlaulun, mitä pidin pohjattoman surullisena. Lopulta sain olla toisessa huoneessa kun muut lauloivat, mutta surulliselta tuntui silti. Olen näemmä mennyt musahommissa usein tunne edellä – ja sama jatkuu nykyäänkin.

Lapsena noudin vanhempien piironginlaatikosta kuunneltavaksi kasetteja – asiaan kuuluivat palomablancat ja koko Suomi-iskelmän mollinen kaanon. Isäni suosikki **Veikko Lavi** tuli samaa kautta jäädäkseen jo varhain, kupletteineen ja tarinoineen ajasta ennen syntymääni.

Sarjakuva ja rock

Ala-asteikäisenä ykkösharrastukseni oli piirtäminen, olihan se halpaa huvia eikä tarvinnut poistua kotoa. Kaverin kanssa piirsimme lyijäreillä *Tappajalepakko*-sarjakuvaa, joita annettiin luetta- vaksi luokkakavereille. Lopulta kuvaamataidon opettaja kielsi meitä piirtämästä niitä tunneilla.

Kun löysimme Salon kaupunginkirjaston aikuistenosaston sarjishyllyn, ihmettelimme silmät pyöreinä mitä ihminen osaakaan ja uskaltaakaan piirtää. Jälkikäteen olenkin ajatellut, että monet suosikkini ovat juuri tältä ajalta – **Didier Comèsin** *Silence*, **Nakazawan** *Hiroshiman poika*, **Pirisen** *Sokeri-Sakari*...

Didier Comès | [Kirjasampo](#)

Keiji Nakazawa 中沢 啓治 | [Kirjasampo](#)

Joakim Pirinen | [Kirjasampo](#)

Esiteini-ässä paheellinen rock alkoi saavuttaa minut luokkakaverien kautta ja piirtäminen jäi taka-alalle. Koulun jälkeen kimpassa monta kertaa katsotun *Rockyn* nelososan biisit houkuttelivat pauloihinsa. Nauhoitimme kappaleet kasetille nauhuria tv:n edessä pitäen, ja niiden soidessa taustalla tehtiin etunojapunnerruksia kuten Rocky Neuvostoliiton lumissa konsanaan.

Salolaisessa puutalossa sijainneen divarin heavy-levyjen kansia katsottiin aluksi pelokkaasti, pääkalloa ja pukinpäätä kun niistä tuppasi tuijottamaan – mutta parin vuoden kuluttua **AC/DC**, **Judas Priest**, **King Diamond** ja vastaavat olivat jo tuttua kauraa. Takatukka oli kasvanut.

Kirjastosta lainatut **Keith Richardsin** soololevyt eivät riittäneet heavynälkää tyydyttämään – onneksi kokoelmassa oli Iron Maidenin VHS-kasetti *12 Wasted Years*. Se kopioitiin kahdella videonauhurilla ja sitä katsottiin sellaisella frekvenssillä, että muistan vieläkin valtaosan haastattelu-replikeistä.

Tähän aikaan kaverini halusi ostaa kitaran ja perustaa rockyhtyeen. Olimme 14-vuotiaita ja kesäkatu poltti. Kaverini isä oli soittanut nuorempana tanssimusaa, ja tallella oli edelleen japanilainen Rickenbacker-kopiobasso sekä bassovahvistin. Minulle luvattiin opettaa bassonsoiton alkeet ja antaa välineet lainaan, kunnes saisin omani ostettua. Iso askel musiikkia pelkästään kuuntelemalla harrastavalle junnulle! Rock-bassonsoitto oli kuulemma helppoa, ja yhtye sai alkunsa.

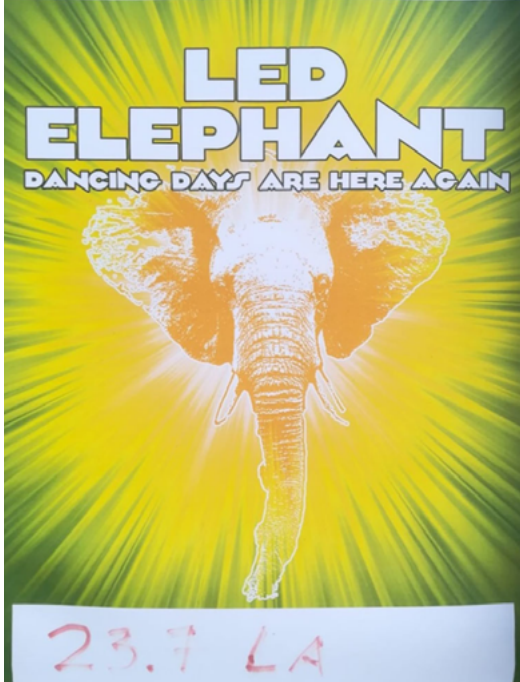
Olin jo aiemmin suhtautunut myönteisesti bassoon soittimena, johon oli vaikuttanut *Soundissa* 1986 ollut **Juho Juntusen** tekemä **Silu Seppälä** -henkilökuva. Seppälä (1954–2025) väitti, että basistia ei huomaa kukaan, ellei tämä soita väärin, kaadu lavalla tai piuhansa irtoa. Näitä kaikkia on kokeiltu ja voin väittää, ettei basistia sittenkään huomaa kukaan.

Silti keikalla soittaminen elävän yleisön edessä vaikutti tähän aikaan käsittämättömän nololta puuhalta, mutta näin vain kävi, että ensimmäisen keikkani soitin pää punaisena yläasteemme itsenäisyyspäiväjuhlassa 1990. Muista kasiluokkalaisista koostuva yhtyeemme esitti kaksi omaa kappaletta. Kirjoittamani lyriikat määrättiin tarkistettavaksi ennen esitystä, jotta voitaisiin puuttua mahdollisesti riettaisiin sanoituksiin. Liikunnanopettaja syynäsi sanat läpi ja totesi, että ”Nuclear War, se tarkoittaa ydinsotaa, pojat!”

Kirjastosta löytyneet *Heavy Metal Bass Lines* ja *Rock Score* -sarjan partituurit olivat aluksi ainoita rocknuotteja, joissa bassot oli kirjoitettu edes sinne päin kuin mitä levyillä – useissa muissa nuotteissa bassokitara oli nuotinnettu kosketinsoitinpohjaisesti. Treenasin kappaleita itse ja oli huimaa soittaa levyn kanssa *Black Dogia* ruskeiden tapettien ympäröimänä – pala suurta maailmaa ja rockin jatkumoa oli käsissä. *Rock Scoressa* jokainen soitin oli nuotinnettu erikseen. Kun soitimme bänditreeneissä oman osuutemme, oli meillä käsissämme ihka-aito **Rainbow’n** *Long Live Rock ’n Roll* sooloinen päivineen. Magiaa!

Bändisoitto antoi nuorelle oman tehtävän, ja oman työn vaikutuksen kokonaisuudessa kuuli heti. Vuosien aikana olen saanut keikkaillen tutustua eri kokoonpanojen värikkäisiin persooniin, joita musiikin soittaminen jostain syystä vetää puoleensa. ”Minä olen erikoismies, ja niin olet sinäkin”, totesi yksi heistä minulle – tätä on pidettävä kohteliaisuutena.

Omaksi rooliksi on tullut suunnitella mahdollinen juliste tapahtumaan, varsinkin jos kyseessä on oma, kavereiden kanssa tehtävä keikka – sekä tehdä nettiin esittely- ja mainosteksti, mikäli keikkapaikka ei ole sitä erikseen tehnyt (harvinaista).

"Luvassa musiikkia myyttiseltä ajalta, kun LP hallitsi, farkut olivat kireät ja soittajat jumalia eivätkä kylähulluja. Kannattaa lähteä toivioretkelle ajan kanssa sekä tilata tiskiltä kaikki tuplana – kaapista löydetty 70-luvun kuosit plussaa.

Liput 10 eur, lipun ostaja osallistuu Boleskinen kartanon arvontaan, halusi sitä tai ei. Zeppeliini nousussa klo 21, yleisö sitä ennen."

Kirjastotyö

Olin kouluaikoina kirjastossa työharjoittelussa, ja kolme kuukautta työmarkkinatuella työllistettynä ennen varusmiespalvelusta. Uutuusaineisto kulki käsien läpi ja omat lainapinot kasvoivat huimasti. Kirjastotyö alkoi vaikuttaa houkuttelevalta ja omalta jutulta. Nokia Mobile Phonesin vuorotyö antoi potkun hakea opiskelemaan kirjastoalaa, yövuoroja kun ei kirjastoissa ole – olen siis ollut lähes aina töissä kirjastoalalla.

Opiskeluaikana pääsin tekemään sijaisuuksia Salon kaupunginkirjaston musiikkiosastolle, ja tein työharjoitteluni Edinburghin George IV Bridgen musiikkikirjastossa vuonna 2000. Turun ammattikorkeakoulun kirjasto haali minut remmiinsä pian tämän jälkeen, ja tällä tiellä olen edelleen. Parhaillaan olen Turun AMK:n ja Turun konservatorion yhteiskirjastossa Taidekirjasto Sigynissä, johon olen hivuttautunut pikkuhiljaa sijaisuuksien ja lomatuurausten kautta, nytkin on vuorossa kahden vuoden pidempi sijaistaminen.

Satu Sammalkorpi

Jatkoin sarjakuvien piirtämistä pitkän tauon jälkeen kymmenisen vuotta sitten. Kävin Turun suomenkielisen työväenopiston sarjakuvakurssilla ja tarinoiden kertominen kuvin iski heti. Sarjakuvahan on parhaimmillaan elokuvan katsomista ja kirjan lukemista samaan aikaan, ja sitä voi arvostaa tarinankerronnan, kuvituksen tai rytmituksen kannalta.

Loin naispuolisen, omissa maailmoissaan elävän, pohdiskelevan ja vähän introvertinkin sarjakuva-hahmon ja aloin kuvittaa hänen taivaltaan. Nyt piirtäminen otti taas aikaa soittamiselta, mutta näemmä on hyväksyttävä, että harrastusten suhteen näyttää olevan eri painotusjaksja aina kulloisenkin fiiliksen mukaan.

Oma sarjakuvahahmoni on maailmaa tarkkaileva **Satu Sammalkorpi**, 25–30 -vuotias hahmo, jonka tarinat kulkevat Satun sisäisen todellisuuden (assosiaatioita, pelkoja, fantasioita, eri aikakausia) värittämässä arjessa.

Mikael Salo on piirtänyt kansikuvia *Sarjariin* ja *Tähtivaeltajaan*.

Minulle on kunnia-asia kirjoittaa kerrontavetoinen, villisti poukkoileva, mutta koherentti tarina 1-4 sivun mittaan. Varsinaisten sarjakuvien lisäksi on tullut tehtyä kansia esim. *Tähtivaeltajaan*.

Tarkoituksena on jatkaa harrastuksia, nauttia elämästä ja saada elämyksiä myös oman tekemisen kautta, toivottavasti pitkään ja kondiksessa pysyen. ■

Mikael Salon Oma levyhylly 1-4

King Diamond ... Motörhead... Johnny Cash ... Iron Maiden

King Diamond

- Kaverini teki kanssani 13-vuotiaana diilin, että hän ostaisi divarista **King Diamondin** LP:n "*Them*" minulle lahjaksi nimipäivänäni, jos saisi kopioida sen itselleen. Levy ostettiin ja kopioitiin, ja mukana ollutta kuvavihkoa katsottiin lievästi ihmeissään. Seuraava kuukausi meni levyä soittaessa ja sanoituksia tutkaillessa - niitä selvitetessä piti englannintunnillakin kysyä: "Opettaja, mitä tarkoittaa coffin?"

Heavy metal on useasti pahuksen pöhköä, mutta jos kappaleet ja intensiteetti ovat kohdillaan, ei se haittaa vaan tekee siitä jopa parempaa. King Diamondin todistin viime kesänä konsertissa ensimmäistä kertaa, ja hykerrytti kuulla melkein 40 vuotta tutut kappaleet elävinä.

Pikanttina lisänä muistin työkaverini vakavasti esittämän kysymyksen, kun näki päälläni King Diamondin paidan: "Onko tuo tuossa keskellä IHAN AIKUINEN MIES?" Arvostan.

Motörhead

-Kaverini isoveljellä oli **T'Paun** kasettien lisäksi **Motörheadin** LP *No Sleep 'til Hammersmith*, josta hän soitti stereosysteemeistään kovalla volyymillä *Overkill*-kappaletta. Rintamamiestalon yläkerta raikui eikä sinne ollut lapsilla menemistä! Motörhead vaikutti aluksi pelkältä meteliltä, mutta kummitätiäni Salon markkinoilta minulle ostama legendaarinen Motörhead/England-paita tavallaan velvoitti kuuntelemaan yhtyettä ja kovinhan se sitten iski.

Salolainen, jo täysikäinen, basistiveli sanoi 15-vuotiaalle, että **Lemmy** ei käytä säröjä bassossa, hän laittaa vain esivahvistimen niin kovalle, että se

ajaa saman asian. Tämä oli vallankumouksellista tietoa, ja bassosoundin särkemisestä tuli Graalin maljan kaltainen asia tavoiteltavaksi. Motörheadin keikan peruminen Tavastialla 1995 harmittaa edelleen, mutta onneksi yhtye tuli nähtyä usein sen jälkeen.

Lemmyn rock-elämäntyö ei sinänsä kiehtonut, vaan tinkimätön touhu ja levyllä taltioitu legendatrion rosoinen paiskominen Englannissa -79. Castle Classicsin 1995 mk maksanut *No Sleep 'til Hammersmith* -LP on hyllyssä plakkarissa, vähän kolhuisena ehkä. Osaan edelleen välispiikit ulkoa.

Johnny Cash

Johnny Cash tuli tutuksi kahdeksanvuotiaana kun äiti toi töistä saamansa Cashin *American Superstars* -sarjan LP:n kotiin. Levyllä ollut *(Ghost) Riders in the Sky* oli tuttu, koska sitä oli laulettu ala-asteella musiikkitunneilla, ja kappaleen myyttinen ja tuonpuoleinen tunnelma kiehtoi. Laulaessamme värisytimme kohtaa "...ja joudut MANALAAAAAN" jotta paholaisen läsnäolo preerialla tulisi mahdollisimman selväksi. Cash löytyi nuorena aikuisena uudelleen ja LP piti ostaa kadonneen tilalle, kun se tuli levymessuilla vastaan.

Iron Maiden

"Katso näitä!" sanoi kaverini ja seisoi lapsuudenkotini ovella näyttäen neljää alkupään **Iron Maiden** -kasettia, jotka oli saanut lainaksi. Asiat menivät luonnollista latuaan, ja pari vuotta myöhemmin näimme saman kaverin kanssa yhtyeen Helsingin jäähallissa. Väittäisin, että keikalta vuonna 1990 ostettua paitaa katsottiin Salossa katukuvassa hitaasti, olihan nuori jo kaltevalla pinnalla, matkalla huumeisiin ja hautakivien kaatamisiin, kuten uutisissa varoiteltiin.

Opiskelemaan muutettuani aloin treenaamaan bassolla Iron Maidenia, ja yhdessä vaiheessa totesin soittavani heiltä noin 80 biisiä vaikka heti, jos niikseen tulee. Laukat lähtivät iloisesti ja aurinko paistoi. Nämä opit tulivat pesämunaksi, kun tribuuttiyhtyeemme **Aye, Ron Maiden** keikkaili Salossa mahtipontisten "7th Son on a 7th Son 30 vuotta 7.7.2018, sisäänpääsy 7 £" -teemojen alla. Olen myös levittänyt sanaa maanittelemalla bilebändin soitamaan *Trooperin* hääkeikalla Virossa haitarilla vahvistettuna, tuloksena hääyleisön sekoaminen ja singalongit.

Mikaelin partituuri- ja sarjakuvavalintoja

[Heavy Metal Bass Lines](#) **Milton Okun**, 127 sivua | Cherry Lane 1984

[Ritchie Blackmore Rock Score](#) **Ritchie Blackmore • Deep Purple • Rainbow**, 64 sivua | Amsco 1987

[Silence](#) **Didier Comès & kääntäjä Marja Luoma**, 124 sivua | Jalava 1986

[Tystnad](#) **Didier Comès** & översättare **Horst Schröder**, 130 sidos | Medusa 1985

[Hiroshiman poika](#) **Keiji Nakazawa** & kääntäjä **Kaija-Leena Ogihara**, 278 sivua | Jalava 1985 • Jalava 2006

[Sokeri-Sakari \[Sarjakuvan mestareita 11\]](#) **Joakim Pirinen**, 71 sivua | Jalava 1987

[Sokeri-Sakari](#) **Joakim Pirinen**, 88 sivua | Suuri kurpitsa 2003

Mikaelin musiikkivalinnoista kirjastoblogissa Levyhyllyt

[AC/DC](#) – virta on kytketty • *Power Up* [2020]

[David Bowie](#) 1947–2016 • Lähtölaskenta tähtiin • *Space Oddity* [1969 • 1972]

[David Bowie](#) 1947–2016 • Enemmän voimaa rauhallisuudesta • *hours...* [1999]

[David Bowie](#) 1947–2016 • jazzia ja rockia moderneimmillaan • *Blackstar* [2016]

[Deep Purple](#) – loppu ei tullutkaan • *Whoosh!* [2020]

[Iron Maiden](#) – Paul Di’Annon aika • *Iron Maiden* [1980] • *Killers* [1981]

[Iron Maiden](#) – epiikkaa ja elinvoimaa egyptiläisittäin • *Powerslave* [1984]

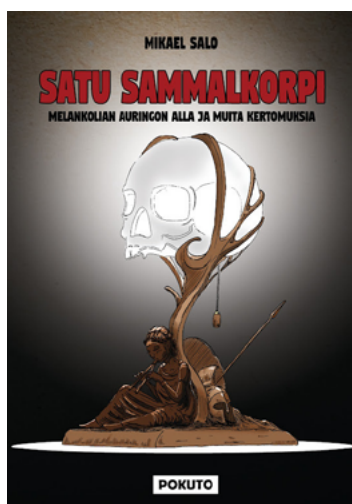
[Iron Maiden ja Judas Priest](#) 1990-luvun aallonpohjassa • *The X Factor* [1995] & *Virtual XI* [1998] • *Jugulator* [1997] & *Demolition* [2001]

[Keith Richards](#) • Keith Richardsin väkevä soolotuotanto – Rolling Stones -kitaristi omilla teillään • *Talk Is Cheap* [1988] • *Main Offender* [1992] • *Crosseyed Heart* [2015]

[King Diamond](#) – rytinää riivatussa talossa • *”Them”* [1988]

[Led Zeppelin](#) IV [1971] sinetöi menestysbändin klassikkoaseman

[Motörhead](#) – lopunajan dokumentti • *Clean Your Clock* [2016]

Lue Mikael Saloa

Finna.fi [Satu Sammalkorpi – melankolian auringon alla ja muita kertomuksia](#) Mikael Salo | Pokuto 2021

Musiikkikirjastot.fi
Vinkit ja verkkopalvelut

Antti Impivaara

– kaikkien pitäisi päästä johonkin huutamaan kun siltä tuntuu

• Oma levyhylly

Sarjassa Oma levyhylly avataan kirjaston ystävien fanituksen kohteita

● Teksti ja kuvat **Antti Impivaara**

Pitkän linjan musiikkikirjastolainen **Antti Impivaara** aloitti harjoittelijana Turun kaupunginkirjastossa 2005. Hän on toiminut pääkirjaston musiikkiosaston ohella erilaisissa projekteissa ja sijaisuuksissa mm. Kirjasammossa ja Kansalliskirjastossa.

Duran ja huuto

– Ensimmäinen musiikkimuistikuvani on Naantalista päiväkodista, jossa kuulin jonkin lastenlaulurockin. Muistan, että oli heti paljon paremman kuuloista kuin normaalit lastenlaululällytykset. Ensimmäinen bändi, josta muistan pitäneeni, oli **Duran Duran**. Olin kuusivuotias kun Arena-konserttitaltiointi tuli televisiosta. Tallennetta tuli katsottua videonauhurilta useaan otteeseen.

Antti Impivaara keikalla.

– Minua yritettiin saada viulutunneille. Muistan elävästi, kuinka olisin halunnut ennemmin sähkökitaran – ja lauloin tahallani nuotin vierestä laulukokeessa... Tätä tuli myöhemmin hieman harmiteltua, kun ymmärsi miten tuo viulunsoittotaito ja musiikkiteoriaymmärrys olisi varmasti edesauttanut musiikkiuraa; kotikunnassa kuitenkin oli musiikkiopisto, ja yläasteella ja lukiossa oli mahdollista treenata koulun jälkeen musiikkiluokan laitteilla. Saimme myös aikanaan ala-asteen pommisuojan treenikämpäksi perustettuaamme paikallisen elävän musiikin yhdistyksen.

– Musiikin tekeminen, tai ehkä nykyisin ennemmin soittaminen itsessään, on ennen kaikkea terapeutista toimintaa. Toki varmaankin lähtisin keikallekin, jos joku jostain syystä kysyisi, mutta ymmärrän hyvin, että kun keikkapaikkojen tilanne (etenkin Turussa) on mitä on, niin tuskinpa paljoa enää tilaisuuksia olisi. Mutta se, että on mahdollisuus luoda jotain, pitää kovaa ääntä, melskata ja karjua yms. on erinomainen tapa nollata asioita. Kaikkien pitäisi päästä johonkin huutamaan kun siltä tuntuu.

– En ehkä sanottavammin ole koskaan niin tuntenut Turun bändiskeneä, tai kokenut kuuluvani mihinkään sellaiseen. Mutta musiikin kautta on tullut useita ystäviä ja tuttavuuksia, mikä itsessään on tietysti hienoa.

– Muistan kun kävimme koululaisina kirjastossa. Saattaa olla, että kirjasto oli jo silloin minulle tärkeä. Joka tapauksessa ryhdyin jo ala-asteella viettämään siellä aikaa koulun jälkeen. Ja varsinkin yläasteella ja lukiossa olin usein etsimässä luettavaa. Lisäksi kirjastosta sai vinyylilevyjä kuunneltavaksi. Minulla ei ollut CD-soitinta ennen kuin vasta lukioikäisenä. Radiosta nauhoitettu musiikki ja myös kirjaston älpyt olivat tärkeässä roolissa musiikkikasvattajana.

Töihin musiikkikirjastoon, Turun yliopistoon ja Kansalliskirjastoon

– Olin juuri saanut valmiiksi kandin tutkielman Turun yliopistolta, olin työtön ja tarvitsin harjoittelupaikkaa. Tuolloin yliopistolla oli vielä oma akateeminen työkkäri, josta minua kehoitettiin hakemaan kirjastolta työelämävalmennuspaikkaa. Pääsinkin sitä kautta Turun musiikkiosastolle joulukuussa 2005, ja pian tein jo sijaisuuksia. Kävin opiskelemassa alaa Oulussa, jonka jälkeen minut sitten jo vakinaistettiin kirjastovirkailijaksi vuonna 2011.

– Vuosina 2019–2020 olin työssä Turun yliopiston metatietotiimissä. Tein siellä yleisiä kuvailutöitä ja asiakaspalvelua. Vastuullani oli erikoiskokoelman läpikäyntiä, mutta ehkä keskeisimmäksi tehtäväksi tuli järjestelmänvaihto ja siihen liittyvät asiat.

– Kansalliskirjastoon hakeuduin vuonna 2022, bongattuani kiinnostavan työpaikkailmoituksen Kirjastot.fi-ammattikalenterin kautta. Työssä oli oikeastaan kaksi puolta. Toisaalta olin mukana projektissa (jonka keston pesti oli sidottu) linkitetyn datan hankkeessa, mutta myös Melindan yleisten kirjastojen yhteyshenkilönä. Lisäksi oli tietysti monenlaista muuta pientä ja suurempaa, kuten organisaatioissa aina on: esimerkiksi Melinda-postiin vastaaminen, tietokantahuolto ja tapahtumien järjestäminen.

– Jollain tavalla hienointa ehkä oli se, miten tuolloin pääsi kirjastotyön ytimeen. Kansalliskirjasto on kuitenkin monelta osin tukijalka, jonka päällä Suomen kirjastolaitos seisoo tätä nykyä. Esimerkiksi Finna on vakiintunut monen kirjaston pääasialliseksi verkkopalveluksi ja tietysti kansalliset kuvailusuositukset, Melinda kansallisena tietovarantona yms.

Palvelut versus resurssit

– Kun palasin työhön Turun musiikkikirjastoon vuonna 2025 koko toimenkuvani oli muuttunut. Aiemmin tein laajemmin valintaa ja kokoelmatyötä, lehtityötä yms. Poissa ollessani musiikki-osastoon oli ympätty pajatoimintaa (mm. 3D-tulostimet ja vinyylileikkuri yms.) ja sijaiseni olivat tehneet tätä työtä, joka sitten lankesi minun vastuulleni. Nykyisin työpäivästä on asiakaspalvelua noin neljä tuntia. Se tarkoittaa, että esimerkiksi kokoelmatyön tekemiseen ei juuri aikaa enää jää.

– Kirjastoon tuodaan uusia palveluita koko ajan. Se mistä on karsittu on resurssit. Eli aiempia tehtäviä yritetään tehdä siinä missä uusiakin, mutta aikaa ei tietysti ole, kun täytyy tehdä näitä uusia tehtäviä ja suunnitella niihin liittyviä asioita ja kouluttaa niihin vaikkapa harjoittelijoita. Resurssien vähyys näkyy myös niin, että aineistoa karsitaan jatkuvasti. Kelluvat kokoelmat tulivat, jotta edes jotenkin saataisiin kokoelmia. Aineistomäärärahat ovat jatkuvasti pienentyneet.

– Sen sijaan, että uusiin palveluihin ja tehtäviin rekrytoitaisiin uusia osajia, työntekijöiden täytyy nyt omaksua jatkuvasti uutta ja tehdä lisää aiempien työtehtäviensä päälle. Tämä tarkoittaa sirpaleisuutta ja sitä, että on vaikeaa keskittyä yhteen asiaan kerrallaan. Yleisissä kirjastoissa etenkin toimenkuvat ovat muuttumassa, mutta on vaikeaa sanoa millaisiksi. Työnhakuilmoitusten perusteella ei perinteisiä kirjastotoita ainakaan ole tarjolla vaan pääasiassa haetaan jonkinlaisia tapahtumaihmissä ja digiopastajia.

Viesti puolta nuoremmalle Antille

– Ehkä olisi voinut lähteä suoraan lukemaan informaatiotutkimusta, esim. Tampereelle, vaikka en kyllä kadukaan humanististen tieteiden opintoja. Koen että laaja yleissivistys on tärkeä osa kirjastotyötä ja ehdoton apu ainakin. Ehkäpä koittaisin vakuuttaa, että hommat suttaantuu ajalaan. ■

Antti Impivaaran Oma levyhylly 1–8

*Sielun Veljet ... Ismo Alanko ... Nick Cave & The Bad Seeds
... Nine Inch Nails ... The Auteurs ... Calexico ... Anna Calvi ...
Gaye Su Akyol*

Sielun Veljet • Suomi-Finland | Poko 1988

Ismo Alanko • Kun Suomi putos puusta | Seal On Velvet 1990

– **Sielun Veljet** ja hitusta myöhemmin **Ismo Alangon** *Kun Suomi putos puusta* olivat ensimmäiset varsinaiset musiikilliset herättäjät minulle. Aloin ymmärtää, että on musiikkia ja musiikkia.

Nick Cave & The Bad Seeds • *The Good Son* | Mute 1990

– Näin **Nick Caven** ensimmäistä kertaa elävänä vuoden 1997 Ruisrockissa. Elävimmän mieleeni jäi *Ship Song*. Cave oli siirtynyt tuotannossaan seesteisemmille urille, mutta muistan yhä liveinä esitysten intensiteetin. Harvalla artistilla kerta kaikkiaan on vastaavaa karismaa.

Nine Inch Nails • *The Downward Spiral* | Interscope 1994

– **Trent Reznorin** johtama **Nine Inch Nails** oli minulle varsin tärkeä yhtye, *A Warm Place* soi usein CD:ltä jo nuoruusvuosinani. Myöhemmin Reznor on avoimesti kertonut, kuinka kappale on kutakuinkin nyysitty **David Bowielta**. Reznor ei vain löytänyt alkuperäistä kappaletta enää, kun oli *A Warm Placen* tehnyt. Kyseessä on alun perin viskimainokseen tehty *Crystal Japan*.

The Auteurs • *New Wave* | Hut 1993

– Brittipop ei sinällään ollut itselleni merkittävä ilmiö, mutta isojen nimien taustalla tapahtui tietysti kaikenlaista. **The Auteurs** ei koskaan saanut juurikaan nimeä, mutta olen aina nauttinut **Luke Hainesin** sardonisesta tyylistä ja kekseliäistä sanoituksista. *How Could I Be Wrong* ei ehkä ole sinänsä suosikki yhtyeeltä, mutta se oli ensimmäinen minkä kuulin ja sikäli tärkeä.

Calexico: Two Silver Trees • albumilta *Carried To Dust* 2008

– Kaunis ja haikea kappale tuo aina mieleen yhden, ainakin muistoissani, aurinkoisen kesän.

Anna Calvi: Rider To The Sea • albumilta *Anna Calvi* 2011

– **Anna Calvi** menee sarjaan karismaattiset esiintyjät, kuten Nick Cave. Ja kuten Caven, olen onnistunut näkemään Calvin useammin kuin kerran. Uskomaton kitaralahjakkuus.

Gaye Su Akyol: Meftunum Sana • albumilta *İstikrarlı Hayal Hakikattir* 2018

– Turkkilainen **Gaye Su Akyol** on malliesimerkki siitä, miten musiikkiosastolla työskentely mahdollistaa uusien artistien löytämisen. Yhtenä päivänä vastaan vain tulee jotain, josta haluaa tietää mitä se on ja hyvällä tuurilla huomaa pitävänsä.

Musiikkikirjastot.fi
Vinkit ja verkkopalvelut

Antin musiikkivalinnoista kirjastoblogissa Levyhyllyt

[David Bowie](#) 1947-2016 • Lähtölaskenta tähtiin • *Space Oddity* [1969 • 1972]

[David Bowie](#) 1947-2016 • Enemmän voimaa rauhallisuudesta • *hours...* [1999]

[David Bowie](#) 1947-2016 • jazzia ja rockia moderneimmillaan • *Blackstar* [2016]

[Duran Duran](#) – tie tähtien joukkoon • *Rio* [1982]

[Duran Duran](#) – iso juttu, unohdettu klassikko • *Big Thing* [1988]

[Ismo Alanko](#) – ainutlaatuinen hetkien sarja • *Yksin Vanhalla* [2017]

[Ismo Alanko](#) – ajan hermolla • *Jäätäneitä lauluja* [1993]

[Nick Cave & The Bad Seeds](#) – pimeä tie kohti valoa • *Skeleton Tree* [2016]

[Nine Inch Nails](#) – loikka lähitulevaisuuteen • *Pretty Hate Machine* [1989]

[Sielun Veljet](#) – unohdettu klassikko • *Softwood Music – Under Slow Pillars* [1989]

Musiikkikirjasto
Musiikkikirjasto.fi

Musiikista pintaa syvemmmältä

Levyhyllyt

Levyjä ja lukemista kirjastosta

Levyhyllyt esittelee ajankohtaista ja retroa,
isoja ja pieniä musiikkiklassikoita:
ajankuvaa • kokemuksia • artistihistoriaa
videota • levytysuraa • kirjallisuutta.

 Musiikkikirjastot @Musiikkikirjastot @Musiikkikirjastot

#Levyhyllyt
levyhyllyt.musiikkikirjastot.fi

KIRJASTO

Matkaraportti Salzburgin IAML-kongressista 2025

- Teksti ja kuvat **Ilona Heinonen**
- Toimitus **Tuomas Peltari**

Heinäkuussa 2025 musiikkikirjastolaiset ympäri maailmaa kokoontuivat Itävallan Salzburgiin IAMLin (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres) jokavuotiseen kongressiin. [IAML](#) on musiikin muistiorganisaatioiden kansainvälinen järjestö, jolla on jäseniä yli 40 maassa. Sen toiminnan keskiössä ovat kongressit sekä neljä kertaa vuodessa ilmestyvä *Fontes Artis Musicae* -lehti.

IAMLin toiminta perustuu eri kirjastosektoreita edustaviin työryhmiin. Olen vuodesta 2022 lähtien ollut mukana IAMLin yleisten kirjastojen kolmihenkisessä työryhmässä, jonka muut jäsenet ovat **Niels Mark** Odensesta ja **Kateryna Romanovska** Prahasta. Työryhmän tehtävänä on koordinoida kansainvälistä yhteistyötä sekä tuoda yleisten kirjastojen näkökulmaa kongressin ohjelmaan. Salzburgin kongressiin osallistuin kahden päivän ajan.

Mozartin syntymäkaupunkina ja *Sound of Music* -elokuvasta tuttu Salzburg tarjosi hienot puitteet tapahtumalle. Kongressipaikkana toimi Salzburgin yliopiston taiteiden ja humanististen tieteiden laitos. Kongressin aikana esityksiä järjestettiin useissa rinnakkaisissa saleissa, ja tarjontaa oli laidasta laitaan aineistojen digitoinnista kokoelmapolitiikkaan ja musiikkiaiheisiin sarjakuviin.

IAML Salzburg 2025 Yleisten kirjastojen tapaamiseen osallistuneet. Kuvaaja tuntematon.

Vaikka osa aiheista painottui tutkimus- ja arkistopuolelle, näkökulmat olivat yleisille kirjastoilekin innostavia ja herättivät ajatuksia. Kahtena päivänä esillä olleessa posterikatsauksessa eri kirjastot ja yliopistot esittelivät uusia konsepteja ja musiikintutkimuksen tuloksia.

Yksi kongressin keskeisistä teemoista oli tekoäly. Esityksissä käsiteltiin muun muassa generatiivisen tekoälyn ja tekijänoikeuksien monimutkaista suhdetta sekä kirjastojen kohtaamia haasteita tekoälyn käytön yleistyessä. Esille nousivat myös kestävän kehityksen ja monimuotoisuuden

Posterikatsaus
Kuva: Ilona
Heinonen.

Kongressin
tapahtumapaikka
UNIPARK Nonntal.
Kuva: Ilona
Heinonen.

teemat: joissain kirjastoissa on toteutettu monimuotoisuusauditointeja, joiden avulla kartoitetaan vähemmistöjen tuottaman aineiston osuutta kokoelmissa. Kuulin myös inspiroivan esityksen huumorin käytöstä kirjastotyössä.

Yleisten kirjastojen järjestämässä sessiossa sain pitää esityksen Tampereen pääkirjaston koululaisille suunnatuista musiikkivinkkauksista. Aihe herätti kiinnostusta ja synnytti vilkasta keskustelua osallistujien kesken. Moni osallistuja kertoi, miten lapsien tavoittaminen ja heidän kanssaan työskentely tuntuu haastavalta, joten vinkit siihen olivat tervetulleita! Samassa sessiossa kuultiin mielenkiintoinen katsaus Slovakian yleisten kirjastojen, arkistojen ja kaupallisten toimijoiden (Spotify, YouTube) yhteistyöstä maan tekijänoikeusjärjestön koordinoimana. Lisäksi esiteltiin Budapestin uusi musiikkitalo, joka on vaikuttava esimerkki musiikkikulttuurin ja kirjastopalveluiden yhdistämisestä.

Yksi kongressin kohokohdista itselleni oli vapaamuotoinen tapaaminen yleisissä kirjastoissa työskentelevien kollegoiden kanssa. Paikalla oli seitsemän musiikkikirjastolaista eri puolilta Eurooppaa ja keskustelu käsitteli mm. sosiaalisen median roolia, tekoälyä ja yhteistyön mahdollisuuksia.

Salzburg on viehättävä historiallinen kaupunki, jossa on runsain mitoin kauniita kirkkoja, joidenkin lähteiden mukaan jopa 144! Kongressin ohella ehdin nähdä mm. *Sound of Music* -elokuvasta tutun Schloss Mirabel -puiston, Mozartin synnyinkodin museon sekä Residenzbrunnenin, joka on Euroopan suurin barokkisuihkulähde.

Salzburgin IAML-kongressi oli inspiroiva ja avartava kokemus, joka tarjosi näkymiä musiikkikirjastotyön tulevaisuuteen ja vahvisti kansainvälisiä yhteyksiä. Sain sieltä paljon hienoja ideoita, uusia kansainvälisiä kontakteja sekä laajemman näkökulman musiikkikirjastojen ja -arkistojen toimintaan eri puolilla maailmaa. ■

IAML Public Libraries
Section järjestää
vapaamuotoisia online-
tapaamisia kaikille yleisten
musiikkikirjastojen asioista
kiinnostuneille.

Jos haluat mukaan
postituslistalle, ota yhteyttä:
[ilona.heinonen \[at\] tampere](mailto:ilona.heinonen@tampere.fi)

IAML Salzburg 2025 – Ensikertalaisen kokemuksia kansainvälisestä musiikkikirjastokonferenssista

● Teksti ja kuvat **Sirkku Suomalainen**

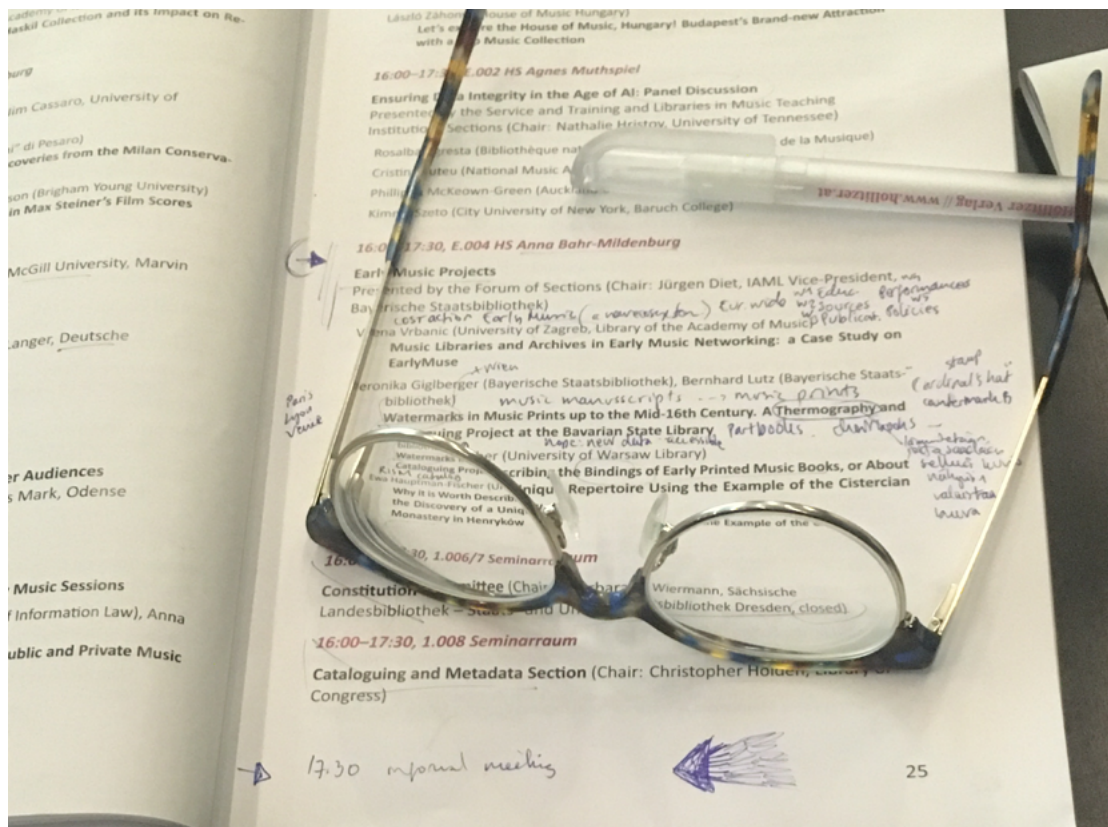
Saavuin Salzburgiin pimeässä, lämpimässä heinäkuun illassa. Kävely S-bahn-asemalta majapaikkaan ei sujunut suunnitellusti, vaan tulkinta kadunnimikyltin osoittamasta suunnasta vei väärälle kadulle. Oikaisin puiston poikki oikealle reitille. Tuolloin hahmotin ihmeellisesti pimeässä maisemassa vuoren. Ihmetys pilkkopimeässä hahmottuvasta vuorenrinteestä sai pysähtymään puistossa havaintoon hetkeksi ennen kuin halu löytää majapaikkaan voitti. Olihan jo lähemmäs keskiyö, takana matkustamista viidellä eri välineellä ja tuleva viikko olisi tiiviisti täynnä konferenssiohjelmaa.

Kansainvälinen musiikkikirjastojen ja -arkistojen työhön, tutkimukseen ja toimintaan keskittyvä konferenssi on IAML:n presidentin **Dr. Rupert Ridgewellin** tervetuliaspuheen mukaan mammuttitahtuma. Vuoden 2025 konferenssikirjasessa edustajiaan lähettäneiden instituutioiden ja organisaatioiden lista on neljä sivua pitkä. Virallisina kielinäkin liitossa toimii peräti kolme vahvaa eurooppalaista: saksa, ranska ja englantia. Osallistujia saapui 31 maasta, luonnollisesti paljon saksankieliseltä alueelta ja muutenkin Euroopasta sekä Kanadasta ja Yhdysvalloista. Aasiasta ja Etelä-Afrikasta osallistujia oli muutamia. Pohjoismaista ja Baltiasta osallistujia oli verrattain vähän, vain yksittäisiä.

Konferenssin runsas ohjelma koostui esitelmien, posterinäyttelyiden, avoimien tai suljettujen työ-ryhmäkokoonntumisten, sponsoreiden tarjoomien ja esittelykierrosten ohella sosiaalisesta ohjelmasta, johon kuului konsertteja ja valinnaisia retkiä. Esitelmäsessioita ynnä muita kokoonntumisia oli aikataulutettu rinnakkain neljän otsikon alle useampana päivänä. Lisäksi ohjelmaan kuului kokouksia. Niissä esiteltiin, kommentoitiin ja raportoitiin asioita, jotka muistuttivat suomalaista yhdistystoimintaa. Äänestettiinkin – sinistä paperiliuskaa nostamalla! Kaunis tapa oli käyttää yksi osio kokouksesta edesmenneitä kollegoita muistellen, kun ihmiset hiljentyivät kuuntelemaan luettuja muistokirjoituksia.

Yleiskokouksessa IAML:n organisaatio paljastui kokoluokaltaan valtavaksi: pelkästään R- projekteja on niin monta, että kaiken toiminnan hahmottaminen kerralla osoittautui hankalaksi.

Tunnelma läpi konferenssin oli hyvin innostunut, lämminhenkinen ja asiallisen ammattitaitoinen, ja Sound of Music -lainoja ututettiin rennosti tuon tuostakin puheisiin. Aikataulut pitivät ja tilat toimivat hyvin, kaiken kaikkiaan järjestelyt sujuivat mainiosti. Asioihin ja aiheisiin päästiin todella paneutumaan syvällisesti, kriittisesti ja avoimesti keskustellen. Esitelmät olivat järjestään huolellisesti valmisteltuja ja ajateltuja, informatiivisia ja visuaalisesti toimivia, paikoin hauskojakin.

Esitelmien aiheet varioivat monessa ulottuvuudessa. Myös arkaluontoihin aiheisiin tartuttiin pelotta. Yksi arkisto harjoitti esimerkillisesti avointa itsekritiikkiä tarkastelemalla menneiden aikojen tavanomaisia toimintakäytäntöjä erityisesti paikal-listen vähemmistöjen suhteen. Yhtäällä keskityttiin vanhoihin aineistoihin, käsikirjoituksiin ja printteihin, eli tutkittiin sidoksien ja vesileimojen avulla kokoelmista perusasioita uusimmilla menetelmillä ja laitteilla. Toisaalla pidettiin painavia yleispuheenvuoroja varojen hankinnan hankaluudesta aineistoja järjestävään ja tallentavaan perustyöhön. Esiteltiin varoittavia esimerkkejä tilanteista, joita ei pitäisi kirjastoissa ja arkistolaitoksissa edes päästä tapahtumaan. Jaettuja huolenaiheita tunnistettiin.

Samalla pyrittiin tunnustamaan, miten alan sisäiset itsestäänselvyydet, esimerkiksi standardien noudattamisen välttämättömyys, ovat ulkopuolisille usein vain resursseja nieleviä turhuuksia. Tekoälyllähän ja digitoinnilla ne ovat hoidettavissa! Digitointia ei alan ulkopuolella ymmärretä monivaiheiseksi prosessiksi, niin usein sitä esitetään yksinkertaiseksi ratkaisuksi monimutkaisiin tilanteisiin – joihin sinänsä on jo olemassa hyviä, koeteltuja käytäntöjä. Epämääräinen taikasana digitointi kuitenkin tuo helposti rahaa, jos tuo, ja muuta, kuten metatietotuotantoa, ei rahoittajien puolelta tunnusteta olennaiseksi osaksi arkistojen ja kirjastojen perustyötä. Tämä työ on kirjastojen ja arkistojen toiminnan perusedellytys ja vaatisi kaikkialla pysyvän rahoituksen ilman kiilavia, hutiloituja digitointiprojekteja.

IAML konferenssi on pidetty kaksi kertaa aikaisemmin Salzburgissa, vuosina 1967 ja 1979. Musiikin historian pitkä linja ei noista ajoista ole radikaalisti muuttunut. Kun kaikenlaisen tunnetulla musiikalla ratsastavan turistitöhnän Mozart the Kugel -kuorutteineen pystyi ohittamaan helposti, oli sitäkin hienompaa päästä tutustumaan sikäläisten arkistojen ja organisaatioiden esittelyihin ihan sinne arkistohyllyjen väliin asti. Näimme muun muassa Wolfgang Amadeus Mozartin syntymäkirjauksen kirkonkirjoista (Archiv der Erzdiözese Salzburg) sekä Anna Kutscheran (myöh. von Trapp) opintosuoritusten kirjauksia paikallisessa musiikkioppilaitoksessa.

Konferenssin asioihin paneutunut tunnelma lohdutti lämmöllään, sillä säiden puolesta viikko olisi voinut olla kuivempi. Joka aamu satoi enemmän tai vähän vielä enemmän. Joku valitteli kun ei ollut mielestään varannut tarpeeksi päällysvaatetta matkaan mukaan. Italialaiset päivittelivät säätä kylmäksi, mutta minä pohjoismaalaisena pidin keliä sateesta huolimatta lämpimänä, siis ihan teepaitakelinä.

Vasta kun virallinen ohjelma oli ohitse, ehdin kipuamaan konferenssin tiloina toimineen Unipark Nonntalin kattoterassille. Sää oli selkeä ja kirkas. Nyt maisemassa ihmetytti joka suunnassa siintävät vuoret. Vaikka liikkuesssa Salzburgissa vuorilta ei voinut maisemassa välttyä, oli näkymä kokonaisuudessaan upea päätös konferenssiviikolle. ■

Terveisiä Tallinnasta!

● Teksti ja kuvat **Tuija Jerndahl**

Vierailin syyskuussa kollegani **Sanna Vääriskoski-Kaukasen** kanssa Tallinnan kirjastoissa. Tutustuimme Pääkirjasto Südalinnaan, Liivalaian kirjastoon ja lähikirjasto Tondiin. Erityisesti meitä kiinnosti kirjastojen yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukeva toiminta, aineistojen saavutettavuus, digiopastukset, maahanmuuttajille suunnatut palvelut ja tietysti musiikki.

Tallinnan pääkirjasto sijaitsi aivan kaupungin keskustassa, ja musiikkiosasto löytyi pääkirjaston alakerrasta. Vuonna 2002 avattu musiikkiosasto oli kirjaston tuorein palvelualue.

Noin ensinäkemältä musiikkiosaston palvelut vaikuttivat melko perinteisiltä asiakaspalvelutiskeineen ja tilan täyttävine hyllyineen. Tarjolla oli kuitenkin varsin monipuolinen kokoelma, omaa harrastamista tukevia palveluita sekä kunnioitettava määrä kouluryhmille suunnattua teemallista opetusta. Teemat vaihtelivat kansanmusiikista oopperaan tai elokuvamusikista virolaiseen elokuvaan.

Pääkirjasto sijaitsi historiallisesti arvokkaassa ja suojellussa rakennuksessa, ja musiikki näkyi myös toisaalla talon historiassa. Pääkirjaston lainaussalina toimiva tila oli entinen tanssiaissali, ja katonrajassa oli edelleen nähtävillä parveke, jolla orkesteri aikoinaan soitti.

Musiikkiosaston kokoelma koostui tuttuun tyyliin äänitteistä, nuoteista, videoista, musiikkilehdistä ja -kirjallisuudesta, soittimista sekä konsolipeleistä. Kokoelman lainatuinta aineistoa olivat musiikki CD:t ja nuotit. Myös lainattavat soittimet olivat aktiivisessa käytössä, ja ne olivat sijoitettu keskeiselle paikalle kirjastotilaan. Soittimia löytyi moneen tarpeeseen aina simppeleistä rytmisoittimista haitariin tai akustiseen kitaraan. Vinyyliekokoelmaa säilytettiin lukitussa kaapissa musiikkiosastolle johtavan käytävän varrella, joten vinyyleihin törmäsi jo matkalla musiikkiosastolle.

Elokuvakokoelma oli huomattava, ja kotiin lainaamisen lisäksi tarjolla oli erillinen tila elokuvien katselua varten. Samassa tilassa pelattiin konsolipelejä, joita ei saanut kotilainaan lainkaan. Asiakkaiden käytettävissä olivat myös sähkörummut ja -piano, joiden soittaminen onnistui vain kirjastolla. Varsinaista soittuhuonetta ei tosin ollut, soittamiseen varattu tila toimi myös kokoushuoneena. Musiikkitapahtumia kuten konsertteja järjestettiin pääkirjaston katutasen tapahtumatilassa.

Tallinnan pääkirjaston äänitekokoelma koostui pääosin populaarimusiikista. Tarjolla oli myös klassista musiikkia ja virolaista musiikkia/kansanmusiikkia mutta kattavasti klassinen musiikki löytyi Viron musiikki- ja teatteriakatemian kirjastosta, virolainen musiikki ja kansanmusiikki taas Viron kansalliskirjastosta. Kaikki kolme kirjastoa olivat käytettävissä samalla kirjastokortilla, joten asiakkaan näkökulmasta kirjastojen kokoelmat täydensivät toisiaan. Asiakkaiden käytettävissä oli myös musiikkipalvelu Grove Music Online.

Tallinnan kirjastot toimivat rakennuksissa, joita ei ollut suunniteltu kirjastoja varten. Toiminta ja uudet tarpeet sopeutuivat käytettävissä oleviin tiloihin. Asiasta ei tehty ongelmaa vaan Tallinnassa mentiin ihmiset ja palvelut edellä. ■

Matkaa varten saimme Suomen kirjastosäätiön apurahan.

Kirjoittaja työskentelee kirjastonhoitajan Lahden kaupunginkirjaston media- ja musiikkipalveluissa

Taideyliopiston Töölön kampuskirjaston ääniteaineistot löytyvät Musiikkitalosta

● Kysymykset ja toimitus **Tuomas Pelttari** ● Vastaukset **Mika Jantunen** ● Kuvat **Harri Ollikainen** ja **Tuomas Pelttari**

Mika Jantunen avasi *Intervallille* aiemmin Sibeliuksen Akatemian kirjastona tunnetun Taideyliopiston Töölön kampuskirjaston levytarjontaa. Suurin osa Musiikkitalossa sijaitsevan kirjaston CD-kokoelmasta on lainattavissa.

Mika Jantunen, mitä sinun työhösi Sibeliuksen Akatemian kirjastossa kuuluu?

– Olen työskennellyt Sibeliuksen Akatemian kirjastossa (myöhemmin Taideyliopiston kirjaston Töölön kampuskirjastossa) 1990-luvun lopulta lähtien. Toimin aluksi asiakaspalvelussa nuotti- ja kirjapuolella, myöhemmin AV-aineistojen parissa. Jossain vaiheessa työnkuvaani tuli mukaan myös AV-hankinnasta vastaaminen, aluksi jazz- ja kansanmusiikkiaänitteet, myöhemmin myös taidemusiikin AV-hankinnat. Nykyiseen työnkuvaani kuuluu kaikenlaista muutakin aina asiakas- ja kaukopalvelusta luettelointiin ja talouteen.

Taideyliopiston Agora-aulasta pääsee suoraan Sibeliuksen Akatemian kirjastoon. Kuva Harri Ollikainen.

Intervalli kuuli syksyllä Taideyliopiston Töölön toimipisteen kirjaston laajojen CD-kokoelmien olevan suurelta osin lainattavissa. Miten muutto nykyisiin tiloihin Musiikkitaloon on vaikuttanut tähän?

– SibAn kirjaston muutto Töölönkadulta Musiikkitaloon reilut kymmenisen vuotta sitten avasi CD-kokoelman kaikille lainattavaksi. Laina-aikana oli alussa 14 vrk. Aiemmin lainausoikeus oli ollut vain opettajilla ja poikkeustapauksissa (lähinnä opetustilanteita varten) opiskelijoilla. Töölönkadun viidennessä kerroksessa etuna oli, että mm. Sibelius-Akatemian Auditorio sijaitsi heti kirjaston AV-kokoelman vieressä. Musiikkitalossa ei vastaavaa tilannetta enää ollut, joten CD-kokoelma päätettiin avata kaikille.

– Myöhemmin Musiikkitalossa lanseerattiin pienempi YKL-luokkiin järjestetty kokoelma CD-levyille (mm. taidemusiikin tuplakappaleita, maailmanmusiikkia ja jonkin verran jazzia sekä populaarimusiikkia). Kyseisen pienkokoelman laina-ajaksi tuli alusta asti 28 vrk. Lopulta CD-kokoelmien lainauspolitiikat päätettiin selvyyden vuoksi yhtenäistää eli laina-ajaksi asetettiin 28 vrk. Jos lainoihin ei kohdistu varauksia, lainoja voi uusia kahden vuoden ajan.

Musiikkitalossa Helsingin keskustassa sijaitsevan kirjaston linjakuutta. Kuva Tuomas Peltari.

– Pääkokoelma on järjestetty karttuvan saapumisnumeroinnin mukaisesti. Ensimmäinen Sib CD 00001 on 1980-luvun puolivälistä. Levyt on numeroitu fyysisten CD-levyjen lukumäärän perusteella eli tupla-CD:llä kaksi numeroa jne. Pääkokoelmassa on levyjä pian 37 000 (nimekkeitä siis vähemmän) ja YKL-kokoelmassa yhden hyllyseinällisen verran.

Liittyykö äänitekokoelmien ylläpitoon jonkinlainen palvelulupaus?

– Opetukseen ja opiskeluun liittyvien hankintaehdotusten (vain muutamia vuodessa) lisäksi pyritään hankkimaan monipuolisesti länsimaista taidemusiikkia. Hankinnoissa priorisoidaan mahdollisuuksien mukaan SACD-hybridi-levyjä. Jazz- ja kansanmusiikkia äänitteistä hankitaan levyjä, joissa mukana Sibelius-Akatemian opettajia, opiskelijoita ja/tai alumneja. Varsinaista palvelulupausa hankinnasta ei ole olemassa.

Millaista yhteistyötä teette Taideyliopiston muiden kirjastojen kanssa?

– Lähetämme jonkin verran levyjä yliopiston sisäisen aineistokierron kautta lainaan Taideyliopiston Kuopion kirjastoon. Teatterikorkeakoulun CD-kokoelma on nykyään sulautettu Sibelius-Akatemian kokoelmiin. CD-levyjä voi tilata Töölöstä Sörnäisten kirjastoon noudettaviksi. Ja vastaavasti CD-palautuksia voi jättää Sörnäisiin.

Entä muiden korkeakoulujen tai viereisen Keskustakirjasto Oodin kanssa?

– Oodin kanssa on epävirallista yhteistyötä

pääasiassa nuottikokoelmien tasolla. Eli asiakas voidaan lähettää Oodiin, jos heidän kokoelmiaan on jokin nuotti saatavana. Yleensä tämä koskee populaarimusiikkia, mutta Helmet-kirjastoilla on kattavasti myös taidemusiikkinuotteja. Tietävästi Oodistakin on meille ohjattu asiakkaita sekä nuotti- että CD-asioissa. CD-kokoelmaahan ei Oodissa tunnetusti ole tarjolla paikan päällä. Kaukopalvelun kautta valtaosa CD-aineistostamme on kaikkien pääkaupunkiseudun ulkopuolisten kirjastojen käytössä.

Kuinka laajasti hankitte uutta CD- ja LP-aineistoa?

– Uutta CD-aineistoa hankitaan vuosittain ehkä noin 250–300 nimekettä vuodessa. LP-hankintoja tehdään mahdollisuuksien mukaan. Tällä hetkellä kertyy jonkin verran jazzia ja kansanmusiikkia, vuodessa kuitenkin vain yksittäisiä nimekkeitä. Muutamia vuosia sitten uusien taidemusiikki-LP-levyjen puolella näytti olevan runsaasti erilaisia toimijoita, mutta sittemmin suosio vaikuttaisi hiipuneen.

– Vuosien saatossa kertyneet LP-kokoelmat toki pitävät edelleen paikkansa (yhteensä vajaat 8 000 nimekettä). LP-kokoelmaamme on myös täydennetty erilaisten lahjoitusten kautta. LP-levyjä ei lainata, mutta niitä voi kuunnella paikan päällä. Lisäksi LP-levyistä voi tehdä itse omaan käyttöön kopioita kirjaston laitteilla. Meillä on myös tarjota Ota tästä -hylly, joka on kaikkien asiakkaiden vapaasti käytettävissä. Hyllyyn voi jättää kiertoa kirjoja, nuotteja ja AV-aineistoa.

– Pääpaino hankinnoissa on länsimaisessa taidemusiikissa ja mahdollisuuksien mukaan monikanavaäänitteissä. Kirjo ulottuu uusimmasta nykyaikaisesta vanhaan musiikkiin. Lisäksi Sibelius-Akatemiaan kytkeytyvää jazzia ja kansanmusiikkia; erikseen voisi mainita mm.

Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiäänitteitä -sarjan, joka on edennyt jo yli 190 julkaisun. Tässä yhteydessä on varmasti hyvä antaa kiitokset vuosikymmenien valintatyöstä CD-pääkokoelman varsinaiselle kehittäjälle **Ismo Sulvalle**, jonka kädenjälkeä suurin osa kokoelmasta on.

Miten panostatte esillepanoon?

– Uusimpia hankintoja nostetaan esille uutuusnäyttelyyn, yhteensä kerrallaan noin 40 CD-levyä. Lisäksi kirjastossa on pieni ajan-kohtaisnäyttely, johon keräämme myös CD-kokoelman vanhempia levyjä. Tällä hetkellä näyttelyssä on **Crusellin** musiikkia sisältäviä CD-levyjä ja Crusellia käsitteleviä kirjoja säveltäjän 250-vuotisjuhlan kunniaksi.

Oletteko saaneet palautetta lainattavasta äänitevalikoimasta?

– Palautetta kertyy vähänlaisesti, mutta pääosin kiitellään kokoelmien laajuutta ja sitä, että CD-lainaaminen on edelleen mahdollista.

Miten näet kirjastosi ja äänitetarpeen tulevaisuuden?

– Fyysisten aineistojen ohella yliopistokirjastona olemme jo siirtyneet vahvasti digitaalisiin palveluihin (e-artikkelit, e-kirjat, diginuotit, erilaiset äänite- ja videopalvelut jne.). Taidemusiikin puolella CD-kokoelmat ovat kuitenkin jatkossakin arvokkaita ja relevantteja dokumentteja. Varsinkin kun kaikkea musiikkia ei ole saatavana suoratoistopalvelujen kautta.

Yllä: Suomalaisen säveltäjän **Bernhard Henrik Crusellin** (1775–1838) syntymästä on kulunut 250 vuotta. Alla: **Reichin** pienoispertituurit. Kuvat Tuomas Peltari.

Miten voin saada kirjastokortin ja päästä lainaamaan?

– Kirjaston asiakkaaksi voi rekisteröityä 15 vuotta täyttänyt henkilö, jolla on suomalainen henkilötunnus ja katuosoite Suomessa. Poikkeuksena ovat yliopistossa vierailevat vaihto-opiskelijat, opettajat ja tutkijat, joilla on mahdollisuus rekisteröityä asiakkaaksi edellä mainituista ehdoista riippumatta. Alle 15-vuotiailla asiakkailla tulee olla kirjastokortin hankkimiseen huoltajan suostumus. ■

Kirjastokortin saa Taideyliopiston toimipisteistä asiakaspalveluaikoina

- Töölön kampuskirjasto,
- Musiikkitalo/Sibelius-Akatemia,
- Sörnäisten kampuskirjasto,
- Kookos/Teatterikorkeakoulu ja
- Kuvataideakatemia, Taideyliopiston Kuopion kirjasto.

Korttinauttoa voi nopeuttaa [täyttämällä tiedot etukäteen](#).

Taideyliopiston kirjasto
[kotisivu](#)

Taideyliopiston kirjasto
[AV-aineistot Töölön kampuskirjastossa](#)

Taideyliopiston aineistohaku
[Arsca](#)

Kuva Harri Ollikainen.

Vuorimies Taiteiden Yässä

● Teksti **Jaakko Lind**

Elokuun viimeisenä torstaina, 28.8.2025, vietettiin Salossa Taiteiden Yätä (tapahtuman nimenneet ovat ilmeisesti ajatelleet sen edustavan lounaismurteiden humoristista puolta, ei kirjoitusvirhettä). Eri puolilla kaupungin keskusta-aluetta järjestettiin erilaisia tapahtumia. Salon pääkirjastossa oli muun muassa lapsille ja nuorille suunnattu sarjakuvapaja, joka toteutettiin yhteistyössä Muurlan kansanopiston kanssa. Salon seutua tuntemattomille kerrottakoon, että Muurla on vuonna 2009 toteutetun kuntaliitoksen jälkeen osa Saloa.

Kirjastossa Taiteiden Yä huipentui valokuvaaja, muusikko ja radiotoimittaja **Risto Vuorimiehen** (s. 1948) esitykseen. Hän kertoi millaista valokuvaaminen ja äänilevyjen kansien tekeminen oli 1970-luvulla. Vuorimies otti tuolloin kuvat muun muassa **Hurricanesin, Dave Lindholmin, Rauli Badding Somerjoen, Tasavallan Presidentin** ja **Wigwamin** levyjen kansiin. Luento oli mielenkiintoinen aikamatka ja rautaisannos valokuvauksesta ja kirjapainotekniikasta ennen tietokoneiden aikaa. Loppujen lopuksi tuo aika on paljon lähempänä kuin tulemme usein ajatelleeksikaan. Vain viitisenkymmentä vuotta. Siis ihan eilen. Tuolloin käytössä olleet materiaalit ja tekniikat olivat aika lailla erilaisia kuin tänään, mutta lopputulos oli kiinni tekijöiden näkemyksistä ja sommittelutaidoista. Toisinaan lopputulokseen vaikutti myös levy-yhtiön näkemykset ja toiveet.

Parhaat tulokset syntyivät kuitenkin ilman laskentatoimen ja markkinointipuolen sekaantumista asioihin. Hurricanesin *Rock and roll all night long* -levyn eri versioista kertoessaan Vuorimies havainnollisti, kuinka paljon levynkansien lopulliseen ulkonäköön vaikuttivat painoon käytetyt materiaalit, eli keltaista väriäkin löytyy laaja valikoima. Roadrunner -levyn kohdalla taas painovirhepaholainen pääsi iskemään ja valokuvaajan nimi muuntui muotoon Vuoromies. Jonkin aikaa meni ennen kuin virhe huomattiin levy-yhtiössä ja markkinoille saatiin uusi painos, jossa nimi oli oikein.

Torstaisen tapahtuman markkinoinnissa hyödynnettiin Vuorimiehen Hurricanesille Roadrunner -levyä varten ottamia kuvia. Levyn kansikuvassa **Albert, Cisse ja Remu** istuvat vuoden 1954 Cadillacin takapenkillä. Salolaisten autoharrastajien, Riverside Cruisersien, kautta saimme kirjaston pihalle vetonaulaksi vuoden 1956 Cadillacin. Tämä limousinemalli on noin metrin verran pitempi kuin Roadrunnerin kanssa ollut Cisse Häkkiselle kuulunut vuoden 1954 malli. Hyvin paljon niissä muuten autoissa on paljon samaa tyyliä. Kirjaston pihalle tuotu auto kiinnosti monia ohikulkijoita ja sai osan heistä tulemaan myös sisälle kirjastoon seuraamaan Vuorimiehen esitystä. Yleisöä olikin paikalla mukavasti.

Kirjasto meni kiinni seitsemältä, mutta kun esiintyjä ja yleisö olivat hyvässä vireessä ei tilaisuutta kannattanut keskeyttää. Esiintyjänä Risto Vuorimies on verraton. Veikkaan, että jos hänet pudotettaisiin laskuvarjolla johonkin hänelle ennestään tuntemattomaan paikkaan, ei menisi kauaa aikaa, kun Risto ja paikalliset juttelisivat jo mukavia keskenään ja vaihtaisivat kuulumisia. Näinhän sen pitää mennäkin. Avoimin mielin ja uteliaana uusille asioille. Ystävällisyys palkitaan ystävällisyydellä. ■

Kuva Jaakko Lind.

Kirjalista Risto Vuorimiehen tuotannosta kiinnostuneille

Mauri Nurmi ja Risto Vuorimies: *Pyörremyrsky: Hurriganes-kuvia 1973–1976*. Mistake Media 2023.

Ben Kaila, Asko Sahlberg ja Risto Vuorimies: *Siirtosuomalainen – Invandare från Finland*. Musta Taide 1994.

Sanna Kuusisto ja Risto Vuorimies: *Baila, baila: Kuubalaisen tanssin käsikirja*. Vap-kustannus 1991.

Ben Kaila, Henrik Schütt ja Risto Vuorimies: *Ganes: Valokuvia Hurriganesista*. Johnny Kniga 2006.

Risto Vuorimies: *Hirvi, älä tule tielle ja muita vinyylilvyjen kansia*. Johnny Kniga 2008.

Stefan Bremer, Veli Gränö, Jaakko Heikkilä, Ismo Hölttö, Ari Jaskari, Markus Jokela, Ulla Jokisalo, Ben Kaila, Timo Kellaranta, Ritva Kovalainen, Raakel Kuukka, Jouko Lehtola, Esko Männikkö, Vesa Oja, Martin Parr, Reijo Porkka, Jorma Puranen, Pentti Sammallahti, Mikko Savolainen, Seppo Sanni, Eetu Sillanpää, Pekka Turunen ja Risto Vuorimies: *Oi maamme! : valokuvia Suomesta : fotografier*. Musta Taide 2007.

Madetojan Tanssilaulun kantaesitys Salossa

● Teksti **Jaakko Lind**

Heinäkuussa 1930 varsinaissuomalaiset sanomalehdet uutisoivat, kuinka ”suven korkeimpana aikana on maakuntamme nuorisoväki kokoontunut viettämään juhliaan sävelten parissa”. Kyseessä olivat Varsinais-Suomen nuorisoseurojen maakuntajuhlat Uskelassa 5. ja 6. heinäkuuta 1930. Juhlien ohjelmaan kuului muun muassa pesäpalloa Eläintorilla ja yleisurheilua Salon Urheilukentällä. Näiden lisäksi tarjolla oli isänmaallisia ja maakuntahenkeä kohottaneita juhlapuheita, runonlausuntaa, näytelmiä sekä kuorojen ja orkesterien esityksiä. Juhlapaikkoina olivat Nuorisoseuran, Salon suojeluskunnan ja VPK:n talot.

Sunnuntaina 6. heinäkuuta ohjelmaan kuului juhla jumalanpalvelus Uskelan kirkossa. Tämän jälkeen seurasi Salo-Uskelan Nuorisoliiton kuoron kirkkokonsertti. Kuoroa johti Uskelan kanttori **Rikhard Mäkinen**. Myös muut Salon alueen kanttorit olivat paikalla johtamassa paikallisten kuorojen esityksiä. Esiintyjiä oli toki muualtakin maakunnasta. Muun muassa turkulainen seka-kuoro **Kulkuset** esiintyi sunnuntaina **Edvin Laaksosen** johdolla. Paikallisten esiintyjien lisäksi näytelmiä esittivät Marttilasta, Paattisilta, Taivassalosta ja Tarvasjoelta tulleet ryhmät. Juhlien aikana eri puhallinorkesterit ja näytelmiä esittäneet ryhmät sekä kansanmusiikkia esittäneet pelimannit kilpailivat omien lajiensa kesken paremmuudesta. Maalaistorvisoittokuntien palkinnon voitti kanttori **Oskari Viljasen** johtama **Perniön torvisoittokunta**. Näytelmäkilpailun ensimmäisen palkinnon sai **Marttilan Raittiusseuran** näyttelijät. *Salon Seudun Kunnallislehti* kirjoitti 8. heinäkuuta juhlista, kuinka ”muuten oli järjestys juhlilla aivan erinomainen, sillä juopuneita ei tavattu ainuttakaan, vaikka niin paljon oli väkeä liikkeellä”.

Juhlilla esitettiin pääasiassa suomalaisten säveltäjien säveltämää musiikkia. Mielenkiintoisena yksityiskohtana juhlilla soitetusta musiikista kannattaa mainita **Johan Walfrid Kiltilän** (1881–1953) johtaman **Salon Amatööriorkesterin** esittämä **Leevi Madetojan** teos *Tanssilaulu, op 67, nro 3*. **Heikki Poroilan** Madetojan temaattisbibliografisen teosluettelon mukaan Salossa kuultiin teoksen ensiesitys. Sävellys oli tarkoitus esittää jo Etelä-Pohjanmaan laulujuhilla Ilmajoella kesäkuussa 1930, mutta lehtitietojen perusteella näin ei ole tapahtunut. Leevi Madetoja johti teoksensa esityksen seuraavan vuoden kesäkuussa Helsingissä laulu- ja soittojuhlilla.

Erkki Salmenhaara luonnehtii *Tanssilaulua* seuraavasti:

Eloisalla Tanssilaululla on joviaali teema, jossa esiintyvä outo sointusekvenssi pistää korvaan, ja säveltäjä käyttää taitavasti mm. vaskille hyvin soveltuvia reseptioaiheita. Da Capo -muotoiseen kappaleeseen sisältyy laulavampi välitaite. Modaalisessa e-mollissa oleva Barcarola on rauhallisempi, eleettömästi mietiskelevä kappale, jonka tasaisesti etenevää kudosta elävöittävät pienet polyfoniset elementit.

Salon Amatööriorkesteria johtanut Johan Walfrid Kiltilä oli kotoisin Pohjanmaalta. Salon seudun tanssi- ja viihdemusiikin historiasta kirjoittaneen **Veli-Matti Henttosen** mukaan Kiltilä oli Yhdysvalloissa asuessaan opetellut soittamaan kornettia. Suomeen palattuaan hän jatkoi

Jousin, puhaltimin ja yhdellä kosketinsoittajalla varustettu parikymmenpäinen sinfonieta pitää kapellimestari Kiltilän johtamana juhlakonserttia Suojeluskuntatalossa (nykyinen Sininen Talo) 1940-luvulla. Sotilasviulistit lienevät rintamalta lomalla. Kyseessä on vuonna 1923 perustettu Salon Amatööriorkesteri. Sellisti on rouva **Lumilla Vilhonen**. Kuva: Salo-Uskelan seuran arkisto.

soittamista. Kiltilä johti **Salon VPK:n orkesteria** vuosina 1919–1953. Salon Amatööriorkesterin johdossa hän oli 1920-luvun alusta vuoteen 1936. Edellinen oli puhallinorkesteri. Jälkimmäisessä orkesterissa oli sekä jousia että puhaltimia. 1920-luvulla Kiltilä joutui Henttosen mukaan onnettomuuteen, joka vei hänen oikeasta kädestään toimintakyvyn. Sinnikkään harjoittelun myötä hän opetteli sekä kirjoittamaan että soittamaan kornettia vasemmalla kädellä. Musiikin tekemisen ohella Kiltilä työskenteli Salon Seudun Osuuskaupan ja paikallisen alkoholiliikkeen palveluksessa. ■

Lähteet:

Kirjallisuus

Sanomalehdet

Salon Seudun Kunnallislehti 5.7.1930.

Salon Seudun Kunnallislehti 8.7.1930.

Turun Sanomat 6.7.1930.

Alifrosti, Kari: Salon ja Uskelan historia 1869–1990.
Salon kaupunki: Salo 1996.

Henttonen, Veli-Matti: Malja musiikille. Salon seudun tanssi- ja viihdemusiikin historia.
Salon tanssi- ja viihdemusiikkiseura ry: Salo 2000.

Poroila, Heikki: Pohjalainen rapsodia. Leevi Madetojan temaattisbibliografinen teosluettelo.
Honkakirja: Helsinki 2024.

Salmenhaara, Erkki: Leevi Madetoja. Tammi: Helsinki 1987.

Soitinrakennusoppaat – onnistu oppaan avulla (tai oppaasta huolimatta)!

● Teksti ja kuvat **Marko Aho**

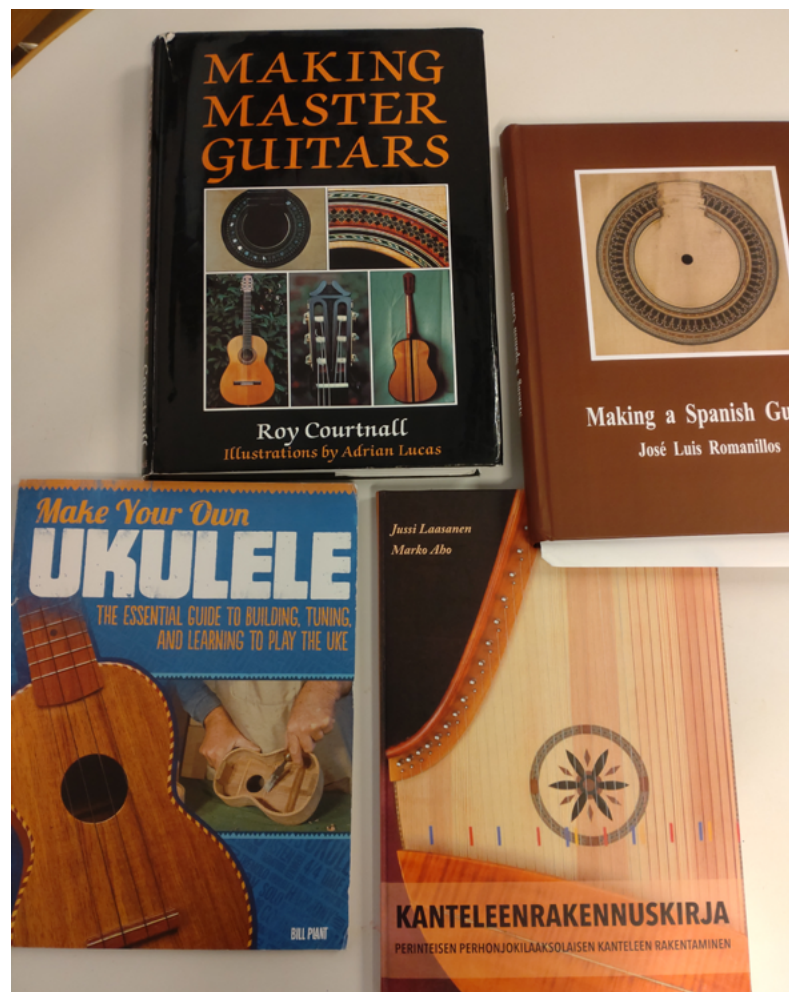
Rakensin ensimmäisen kitarani kansalaisopiston soitinrakennuskurssilla, kokeneen opettajan opastuksella ja avustuksella. Voin rehellisesti todeta, että omin päin olisi kitara jäänyt minulta rakentamatta, vaikka aivan nollostakaan rakennusharrastusta tuollakaan kurssilla aloittanut. Yritin tosin perehtyä itsenäisesti asiaan, olihan kirjallisia oppaita saatavilla ja sellaisista olin oppinut oppia ammentamaan. Kuitenkin kaikki ne jättivät tuntemuksen, että jossain kohtaa jatkumo kirjan sivuilta kitaran rakenteisiin katkesi auttamatta. Jokin palikka jäi ikään kuin pois välistä. Koska asia kiinnosti, ahmin **Robert Benedetto** *Making Archtop Guitars*in ja **Irwin Sloan** *Classic Guitar Construction*in, mutta ei, kitaraa ei niiden eväillä olisi valmistaman.

Nyttemmin elämän pyörä on pyörähtänyt siihen, että opetan soitinrakennusta itse, sivutoimisesti, samalla kun olen kirjastonhoitaja. Torstai-illat ovat pyhitetty opiston kurssille, ja illat viuhahtavat ohi flow'ssa. Opiston soitinrakennuskurssilla on Sastamalassa pitkät perinteet, sillä täällä rakennettiin vuosikymmenten ajan viuluja, ja paikalliset amatööri-rakentajat nauttivat kansallista arvostusta alan piireissä. Valitettavasti viulunrakennus on opettajien ja asiaan vihkiytyneiden ikäännyttyä jo hiljalleen kuihtunut. Tilalle ovat tulleet minun myötäni aloittelijallekin lähestyttävät soittimet ukulelet, kanteleet ja kitarat, heijastellen ehkä näin myös ihmisten yleistä käsityötaitojen muutosta.

Joka tapauksessa olen koonnut kirjastoamme päivätyössäni vaatimattoman soitinrakennusoppaiden kokoelman avittamaan kurssilaisten ja muiden paikallisten rakentelijoiden omaehtoista perehtymistä soitinrakennuksen saloihin. Piki-kirjastoissa soitinrakennusoppaita on saatavilla edelleen laajempi kattaus. Ovatko oppaat kehittyneet, vai ovatko klassikot edelleenkin ylittämättömiä? Suoritan seuraavassa katsauksen muutamaa valitsemaani soitinrakennusoppaaseen, ja teen samalla yleisempiä huomioita oppaiden maailmasta.

Kaikkein simppelein

Ukulele palaa aina muotiin, ja miksipä ei – ukulelensoiton alkeet on helppo omaksua, sillä voi soittaa musiikkia monipuolisesti, ja

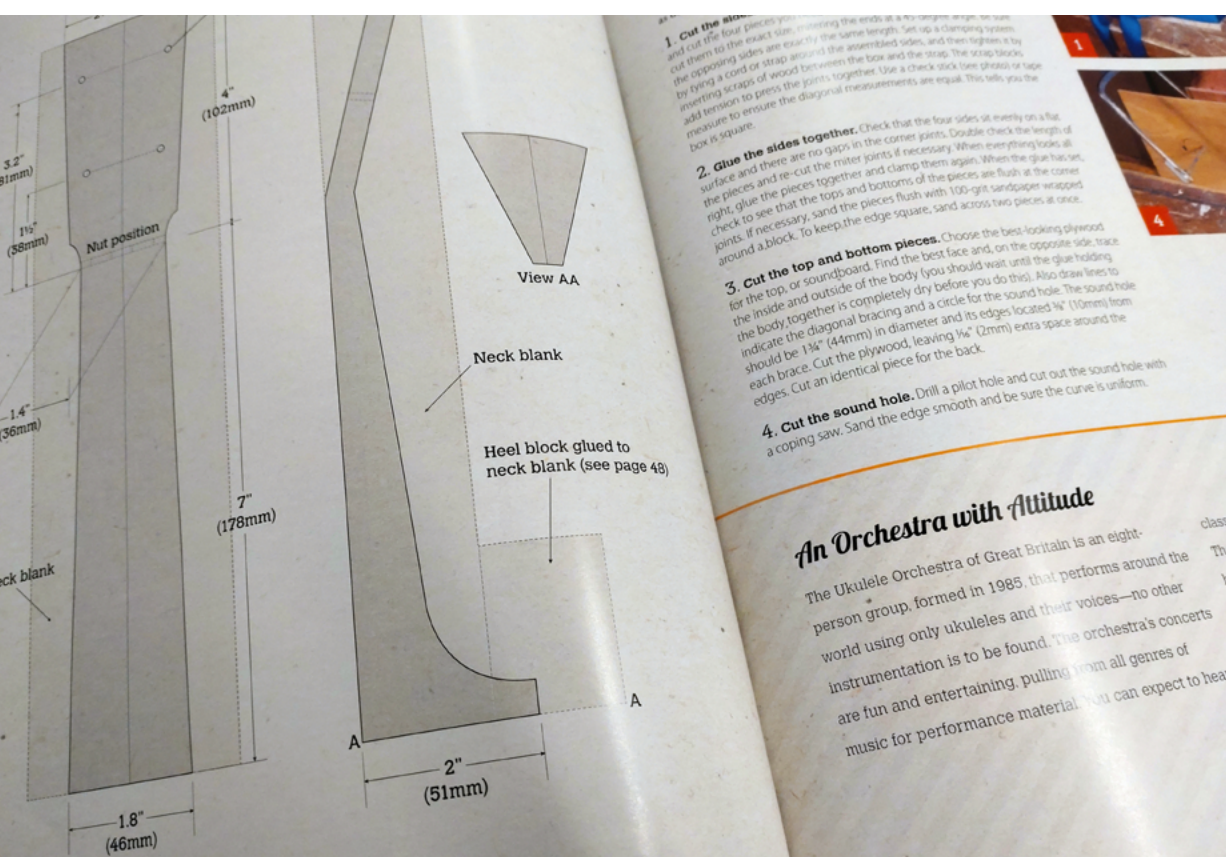

Kuva Ilari Mehtonen

sillä on sopivan hauska imago. Satunnaisen rakentelijan näkökulmasta ukulele taas tarjoaa juuri sopivan haasteen ensimmäiseksi soitinrakennusprojektiksi: materiaalit eivät välttämättä maksa paljoa, sen rakenne on anteeksiantava, ja itse rakentamiseen kuluu sopivasti aikaa niin että tekijä ei ehdi kyllästyä koko puuhaan, mutta tuntee soittimen valmistuessa saavuttaneensa jotain.

Bill Plantin *Make Your Own Ukulele: the Essential Guide to Building, Tuning, and Learning to Play the Uke* on ukulelen näköinen soitinrakennusopas. Plant esittelee kirjassaan kahdenlaisen ukulelen teko-ohjeet: sikarilaatikkoukulelen ja perinteisemmän sopraanoukulelen. Kirja on tehty viihdyttävän näköiseksi tunnelmaa luovilla valokuvilla ja pirteillä grafiikoilla, mutta tarjolla on varsin selkeät eväät ukulelen saattamiseksi maailmaan. Asioita ei selitetä puhki, vaan niistä

1. Cut the sides. Cut the four pieces to the exact size, matching the ends at a 45-degree angle. Set up a clamping system and cut them to the exact size, matching the ends at a 45-degree angle. Set up a clamping system and cut them to the exact size, matching the ends at a 45-degree angle. Set up a clamping system and cut them to the exact size, matching the ends at a 45-degree angle.
2. Glue the sides together. Check that the four sides are evenly on a flat surface and there are no gaps in the corner joints. Double check the length of the pieces and re-cut the miter joints if necessary. When everything looks all right, glue the pieces together and clamp them again. When the glue has set, check to see that the tops and bottoms of the pieces are flush at the corner joints. If necessary, sand the pieces flush with 100-grit sandpaper wrapped around a block. To keep the edge square, sand across two pieces at once.
3. Cut the top and bottom pieces. Choose the best-looking plywood for the top, or soundboard. Find the best face and, on the opposite side, trace for the inside and outside of the body (you should wait until the glue holding the body together is completely dry before you do this). Also draw lines to indicate the diagonal bracing and a circle for the sound hole. The sound hole should be 1 3/4" (44mm) in diameter and its edges located 1/4" (10mm) from each brace. Cut the plywood, leaving 1/4" (2mm) extra space around the edges. Cut an identical piece for the back.
4. Cut the sound hole. Drill a pilot hole and cut out the sound hole with a coping saw. Sand the edge smooth and be sure the curve is uniform.

An Orchestra with Attitude

The Ukulele Orchestra of Great Britain is an eight-person group, formed in 1985, that performs around the world using only ukuleles and their voices—no other instrumentation is to be found. The orchestra's concerts are fun and entertaining, pulling from all genres of music for performance material. You can expect to hear

kerrotaan vain oleellinen. Piirroksat ja kaavakuvat ovat selkeitä, ja jälleen kerran, niihin ei ole sisällytetty liikaa informaatiota. Ohjeissa käytetään vain tavanomaisia käsityökaluja ja yleisiä sähkötyökaluja. Lisäksi kirjaan on sisällytetty jopa havainnollinen ohje itse tehtävälle yksinkertaiselle (tosin vaatii sorvia) rumpuhiomakoneelle, joka vaikka ei olekaan välttämätön, helpottaa huomattavasti ohuiden kansi- ja pohjalevyjen sekä sivujen valmistamista. Loppuun on vielä lisätty ukulelen soittamisen pika-aikeisopas. Maailma tarvitsee esikuvia, ja niinpä Plant on esitellyt kirjassaan myös muutamia hienosti koristeltuja ja eksoottisista puista valmistettuja mestariteoksia.

On ilo lukea kirjaa, jonka kirjoittaja on arvostanut lukijan aikaa. Kun asioita ei selitetä juurta jaksain, ne näyttäytyvät selkeämpinä. Suosittelen tätä kirjaa aloittaville ukulelenrakentajille, ja se kulkee salkussani aina mukana kurssille.

Kaikkein kaunein

José Romanillos (1932–2022) oli eräs viime vuosikymmenten arvostetuimmista klassisen kitaran, tai kuten hän asian mieluusti ilmaisi, espanjalaisen kitaran rakentajista. Syvällisesti modernin klassisen kitaran alkuperäisen kehittäjän, **Torresin** työhön perehtynyt Romanillos oli myös historioitsijana ansiokas. Hänen uransa alkoi vaatimattomasti keittiön pöydän äärellä aikuisiällä Britanniassa, mutta onnekkaisesti hän pääsi kosketuksiin nimisoittajien kanssa melko pian ja sai mesenaatin **Julian Breamista**, aikansa nimekkäimpiin kuuluneista kitaristeista.

Romanillosin kitarat olivat taidetta. Myös Romanillosin rakennusopas *Making a Spanish Guitar* on taidetta. Se on myös omakohtainen tilinpäätös. Jo uransa loppusuoralle ehtinyt Romanillos kertoo kirjassaan pieteetillä kaiken minkä tietää kitaranrakennuksesta – kaiken mikä vain on sanallisesti ilmaistavissa. Romanillos kertoo tarinansa rakentajana, selittää kaikki työkaluinno-vaationsa, ja avaa myös Espanjalaisen kitaran historiaa. Romanillos luottaa valokuviin, piirroksia on harvassa, mutta ne ovat hienoja. Kirjan liitteenä oleva, **Els Jagenau**n piirtämä 1/1 piirustus Romanillos-kitarasta on kaunein soitinpiirustus minkä olen nähnyt.

Onnistuuko kitaran rakentaminen sitten Romanillosin kirjan perusteella? Ei onnistu ainakaan aloittelijalta. Kirjan kohderyhmäksi on ehkä parempi ajatella ensimmäiset kitaransa jo rakentanut kunnianhimoinen rakentaja, joka haluaa seuraavalle tasolle. Mutta näin hieno kirja voi löytää intohimoisen lukijansa – omistajansa – myös kitaramusiikista kiinnostuneesta musiikinystävästä.

Kaikkein kattavin

Roy Courtnallin *Making Master Guitars* oli ensimmäinen kirjahankintani kun ryhdyin itse rakentamaan ensimmäistä kitaraani. Kurssin opettajan esittelemä kirja ei ollut halpa hankkia, mutta sen sisältö näytti vakuuttavalta. Tarkemmassa perehtymisessä selvisi, että kirjoittaja on pyrkinyt laatimaan erittäin laajan ja kattavan perehdytyksen kitaranrakennukseen. Kuten Romanillosin kirjan tapauksessa, *Making Master Guitars* ei ole pelkkä rakennusopas, vaan enemmän: kulttuurihistorian dokumentointia. Courtnall esittelee 1900-luvun loppupuolen kuuluisimmat rakentajat ja heidän menetelmänsä sekä tekijäkohtaiset rakenneratkaisunsa. Loppu kirjasta on omistettu kitaran rakentamisen prosessille. Kirja on tehty pieteetillä, ja se on tyhjentävä. Kuvitus on etupäässä mustavalkokuvia, ja siellä missä on piirustuksia, ovat ne täyttä asiaa.

Courtnallin kirjaa ei voi olla mainitsematta opasta kysyvälle. Näin kattavaa ja seikkaperäistä klassisen kitaran rakennusopasta ei olisi voinut tehdä tämän selkeämmäksi, mutta ensimmäinen kitara ei tämän kirjan avulla onnistune. Kaikkea on liikaa. Silti tämä on lajissaan ylittämätön. Tämä on kitaranrakentajan järjestyksessään toisen kitaran rakennusopas.

Oma yritys

Esittelen viimeiseksi vielä allekirjoittaneen sekä viulun- ja kanteleenrakentaja **Jussi Laasanen** kirjoittaman oppaan *Kanteleenrakennuskirja – perinteisen Perhonjokilaaksolaisen kanteleen rakentaminen*. Jussi Laasanen on kanteleenrakentaja jo kolmannessa polvessa, ja hänen soittimensa edustavat käsityötä puhtaimmassa muodossaan: mielestäni voidaan puhua jälleen taiteesta. Kirjoittajiensa pitkän haaveen täyttymys tehtiin yhteistyönä, jossa Laasanen rakensi kanteleen ja dokumentoi prosessin (Laasanen on myös etevä harrastelijavalokuvaaja) ja **Aho** editoi raakatekstin kirjaksi ja laati kirjan piirrokset.

Kirjassa on pitkähäkö johdanto kanteleen historiaan suomessa, ja erityisesti kanteleen rooliin Keski-Pohjalaisessa kansanmusiikissa. Piirustuksien ja valokuvien vuorottelu tehtiin ajatuksella. Piirustuksia on runsaasti, ja mukana seuraava 1/1 kanteleen CAD-piirustus on mielestämme paras ja visuaalisesti näyttävin saatavilla oleva laatikkokanteleen piirustus. Mielestämme kantele pitäisi ohjeillamme syntyä. Silti, jälkikäteen ajateltuna rakennusoppaamme tähtäin oli siltikin ehkä enemmän kyseisen kantelemallin rakentamisen dokumentoimisessa. Tämä seikka hahmotuu ehkä paremmin näin jälkikäteen.

Summa summarum: on monenlaisia oppijoita, ja minäkin olen oppijana jotain lajia, mutta ainakin omasta puolestani voisin antaa tällaisen nyrkkisäännön tuleville soitinrakennusoppaiden kirjoittajille: oppaassa tulee selittää mieluummin liian vähän kuin liikaa. Sanalliset selitykset mutkikkaista teknisistä toimenpiteistä ovat väistämättä vaikeatajuiset. Piirrokset ovat parempia kuin kuvat, joissa on hälyä joka ei edistä asiaa. Piirrokseen voidaan abstrahoida oleellinen. Videot ovat havainnollisempia kuin mikään selitys tai kuva, mutta täsmällisiä yksityiskohtia niilläkään ei ole helppoa välittää: tarvitaan edelleenkin kirjallisia reseptejä.

Lisäksi nyt näitä teoksia katsellessani en voi välttyä ajatukselta, että niiden olemus oppaina on osin vain alibi niiden olemassaololle, ja itse asiassa niiden kirjoittajat ovat tavoitelleet myös jotain muuta: aihepiirinsä henkilökohtaista syvällistä haltuunottoa, itse soittimen rakentamiselle sukua olevaa luovaa prosessia, ja kulttuurihistoriallista dokumentointia. Piirroksienkin takana on jotain muutakin kuin pelkkää tiedon välittämistä. Näin nähtynä teoksilta ei voi edes odottaa täydellistä ratkaisua soittimen rakentajan haasteisiin, eikä niiden lukijakuntaakaan kannata rajata pelkästään rakentajiin. ■

Kohti korkeuksia – Erkki Melartinin säveltäjätyö ja maailmankatsomus

Melartin 150 -juhlavuoden näyttely.
Kansalliskirjaston Galleria
7.2.–29.8.2025

● Teksti **Heli Aalto**

Mainiosti nimetty näyttely soi kurkistuksen päähenkilönsä tekemisen meininkiin, joka ulottui moniaalle noin sata vuotta sitten. Näyttelykokonaisuudesta hahmottui avarakatseinen, herkkä säveltäjä. Näyttelyn tutkaileminen oli kokemuksena vahvasti virkistävä, henkinen kontrasti ankean lamaantuneeseen, tekoälykkääseen digiaikaamme. Taiteella on väliä, ja rohkeus tarttuu, näinhän kampanjoidaan Yhdysvalloissa yhä vielä nyt vuonna 2025. Pyrkimys rajoittaa ilmaisunvapautta kuuluu vallanhimoisten agendalle, ja ihmisälykkäiden olentojen soisi vastustavan tällaista kavaluutta paitsi taiteellisessa ilmaisussaan myös koko olemuksellaan, kaikkialla maailmassa. Aina.

Kuva Sibelius-museon arkisto / Arkivsamlingar (SmArk) Fotografier (SmF)

Gallerian tila on melko tiivis ja epäyhtenäinen. Muutamissa kookkaissa lasivitriineissä esiteltiin paljon **Melartinin** omakätisiä tuotoksia: muistikirjoja, piirustuksia, nuottikansia, käsikirjoituksia, vihkoja. Lisäksi esillä oli runsaasti valokuvia, lisää nuotteja ja esineitä. Piirustukset olivat vaikuttavia, ja taitavan piirtäjän kädenjälkeä oli ilo katsoa. Säveltäjän itsensä suunnittelemat nuottikannet viehättivät. Kukka-aihe näyttelygrafiikassa toi tarpeellista yhtenäisyyttä selitteisiin ja kuljetti asiaa, kun yleisvaikutelma oli levoton runsaan materiaalin vuoksi. Selkeämpään asetteluun olisi kenties päästy napakammalla näyttelymateriaalin rajaamisella. Kauniit nuottikannet olisivat ansainneet rauhallisemman asettelun kuin taustallaan pilkottavat tekohedelmät vitriinin vastakkaisella puolella. Lasihyllyn läpinäkyvyyden olisi voinut peittää tässä kohdin esimerkiksi kankaalla niin elävöittämisyritys ei olisi hyppinyt silmille väärässä kohtaa. Melartinin jyhkeä lukunurkkaus – upea näyte aikansa puusepäntyöstä – sekä videodokumentissa puhuvat tutkijat ja muusikot rikastivat näyttelykokemusta.

Tuire Ranta-Meyerin *Nähdä hyvää kaikissa – Melartin opettajana ja musiikkielämän kehittäjänä* oli esillä ensimmäisenä Melartin-väitöksenä. Kirjan on julkaissut vuonna 2008 Suomen Musiikkikirjastoyhdistys. Ranta-Meyer on kirjoittanut Melartinista kattavan elämäkerran *Niin nuori, niin palava – Erkki Melartinin elämä, työ ja musiikki* -kirja on ilmestynyt elokuussa 2025 Taideyliopiston Sibelius-Akatemian julkaisusarjassa.

Taiteellisen työn ja musiikkielämän järjestämisen ohessa hengen korkealentoa kuului hauskanpitoa ja kaukomatkoja, mutta myös vakavia sairastamisjaksoja. Täysin kaksikielinen säveltäjä oli kosmopoliitti, jolle tärkeitä kaupunkeja verkostoineen olivat Wien, Berliini, Tukholma ja Kööpenhamina sekä Viipuri ja Helsinki musiikkiopistoineen. Melartin antoi vuosikymmenien työpanoksen oppilaitokselle, jonka nykyisin tunnemme nimellä Sibelius-Akatemia.

Näyttelystä tarttui sympaattinen vire. Tuntui, että tämä kohti korkeuksia kurottanut vapaa henki kipunoi yhä. Antakaamme äänemme soida heleästi. Ja lentäkäätte leivot, aina, kohti korkeuksia! ■

Info

Erkki Melartin syntyi 7.2.1875 Käkisalmella ja kuoli 14.2.1937 Helsingissä.

Musiikkielämän monitoimija Erkki Melartin oli tuottelias säveltäjä, vaikka nykyohjelmistoissa hänen sävellyksensä eivät juuri julki kuulu.

Sävellyksiä syntyi mittava määrä, varsinkin lauluja ja pianoteoksia molempia neljättä sataa sekä kuusi sinfoniaa, ooppera Aino, kamarimusiikkia ja iskelmiä salanimellä

Eero Mela. Tunnetuimpia sävellyksiä lienevät *Prinsessa Ruususen häämarssi* ja laulu *Leivo*.

*Opettajana Melartin kannusti kokonaista säveltäjäsukupolvea, muun muassa **Helvi Leiviskää, Uuno Klamia ja Sulho Rantaa.***

Melartin on haudattu Helsinkiin Hietaniemen haustausmaalle.

Lisää tietoa säveltäjästä

Valokuvia ja nuottikansia on katsottavissa [Erkki Melartin -seuran kotisivuilla](#)

Katso myös

Heikki Poroila 2017: *Yhtenäistetty Erkki Melartin*. Musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisusarja 91.

<https://www.musiikkikirjastot.fi/app/uploads/2017/08/Melartin.pdf>

Levyhyllyt

[Erkki Melartin – 150 vuotta Jean Sibeliuksen varjossa.](#)

Auli Särkiö-Pitkänen, 2025.

Kehitys kehittyy? – Progressiivisen rockin lyhyt oppimäärä

● Teksti ja kuvat **Ari Hietala**

Progressiiviseen rockiin yhdistetään pitkät ja moniosaiset kappaleet, taiteelliset sanoitukset, konventionaalisen pop/rock-formaatin rikkominen eri musiikkityylejä yhdistelemällä ja vaihtuvilla tahtilajeilla, visuaalisuus ja teatraalisuus sekä instrumenttien loistava hallinta. Se sai alkunsa 1960-luvun lopun psykedelian jälkimainingeissa, kun yhtyeet kuten **Yes**, **ELP**, **Genesis**, **Pink Floyd**, **Jethro Tull** ja **King Crimson** alkoivat yhdistellä popmusiikkiin vaikutteita klassisesta musiikista, jazzista ja folkista. 1970-luku oli progen kulta-aikaa, mikä näkyi myös Suomessa **Wigwamin**, **Tasavallan Presidentin** ja **Pekka Pohjolan** suosiossa. Vuosikymmenen lähestyessä loppuaan progen suosio alkoi hiipua. Kriitikot alkoivat suhtautua nihkeästi progen mahtipontisuuteen ja syyttivät sitä teennäisyydestä. Myös punk-liikkeen nousu pudotti progemammutit jalustalta.

1980-luvulle tultaessa progejäteistä selvisivät parhaiten ne yhtyeet, jotka yksinkertaistivat ilmaisuaan lähemmäs perinteisempää pop-muotokieltä ja mieltivät myös potentiaalisia hittisinglejä albumikokonaisuuksien sijaan. Yes sai maistaa suursuosiota uuden kitaristi-laulaja **Trevor Rabinin** jättihitillä *Owner Of a Lonely Heart*, ja Genesis alkoi siirtyä yhä lähemmäs valtavirtamusikkoa **Phil Collinsin** siirryttyä rumpujen takaa laulajaksi korvaamaan **Peter Gabrielin**.

Myös popmuusikoiksi miellettyjen artistien musiikista saattoi löytää progressiivisia sävyjä. Tästä paras esimerkki lienee **Nik Kershaw**, jonka hitin *The Riddle* c-osa on kieroudessaan silkkaa progea. Syntyi myös lähinnä brittivetoinen neoproge-alagenre, jossa edellisen vuosikymmenen progeperinne sekoittui funkiin, hardrockiin ja punkiin. Eniten menestystä neoproge-yhtyeistä saavuttivat **Saga** ja **Marillion**, vaikka genre nautti lähinnä pienten piirien suosiota.

1990-luvun alussa kolmen Berklee-musiikkikoulun kasvatin perustama **Dream Theater** nosti suosioon heavy metalia ja progea sekoittavan progemetallin albumillaan *Images And Words*. Alagenren varhaisempia edustajia olivat olleet **Fates Warning** ja **Queensrÿche** (joista jälkimmäinen saavutti

Ari Hietalan progressiivista taidetta.
Muokatut kuvapankkikuvat.

myöhemmin mainstream-suosiota suoristettuaan ilmaisuaan ja Pink Floyd -henkisellä hitillään *Silent Lucidity*), mutta Dream Theater toi progemetalli-alagenren suuremman yleisön tietoisuuteen. Yhtye sai lukuisia jäljittelijöitä, joista moni oli hiilipaperikopio esikuvastaan. Suomessa progen lipunkantajina toimivat **YUP**, **Absoluuttinen Nollapiste** sekä **Kingston Wall**, jonka ura loppui valitettavasti lyhyeen yhtyeen johtohahmon **Petri Wallin** kuolemaan 1995.

Tällä vuosituhannella progressiivinen rock voi paremmin kuin koskaan sitten 1970-luvun kultaisten vuosien. Neoprogen tunnetuimpia nimiä ovat esimerkiksi **Flower Kings**, **Spock's Beard** ja etenkin **Steven Wilson** sekä sooloartistina että yhtyeensä **Porcupine Treen** kanssa. Wilson on myös päivittänyt useiden 1970-luvun progeklassikoiden äänimailmaa tähän päivään kiitosta saaneilla uudelleenmiksauksillaan. Raskaamman progen kenttä on laajentunut entisestään metallin eri alalajien sekoittuessa progressiiviseen ilmaisuun. **Haken**, **Caligula's Horse** ja **Coheed And Cambria** edustavat perinteisempää raskasta progea, kun taas **Tool**, synthpop- ja indiepop-elementtejäkin hyödyntävä **Leprous**, äärimetallisemmat **Opeth** ja **Mastodon** sekä **Meshuggah**-tyylisestä polyrytmiikasta ammentavat instrumentaaliartistit **Animals As Leaders** ja **Plini** modernimpaa ilmaisua.

Onko progressiivinen rock sitten nimensä mukaisesti kehittyvää ja älykästä musiikkia? Genren syntyessä näin olikin yhtyeiden rikkoessa pop- ja rockmusiikin konventioita löytäessään uusia ja persoonallisia tapoja yhdistellä erilaisia vaikutteita. Myöhemmin genre jäi oman muotokielensä vangiksi, ja yksi genren pioneereista, King Crimsonin **Robert Fripp** kuvaili progerockin sanoituk-
sia "vähämielisen britin filosofiseksi kiemurteluksi oman elämänsä merkityksettömien tapahtumien ympärillä". Tavallaan sanonta "the more things change, the more they stay the same" pätee progressiiviseen rockiin. Vaikka uudelta kuulostavaa progea on syntynyt jokaisella vuosikymmenellä uusia ja ajankohtaisia musiikkityylejä ja rytmisiä elementtejä yhdistelemällä ja tekstit ovat monasti maanläheisempiä ja henkilökohtaisempia kuin psykedeelisvaikutteisina alkuaikoina, perusperiaate on sama: kiinnostavan ja persoonallisen kokonaisuuden rakentaminen eri muotoisista ja värisistä musiikillisista palikoista. Pahimmillaan tuloksena on itsetarkoituksellinen ja epämääräinen kasa yhteensopimattomia osasia, parhaimmillaan taas innostava ja uusiin maailmoihin vievä matka. Määränpää voi olla tuttu, mutta sinne vievä reitti täynnä yllättäviä käänteitä. ■

vähämielisen britin
filosofista kiemurtelua
oman elämänsä mer-
kityksettömien tapah-
tumien ympärillä

Kuunneltavaa

1970-luku:

King Crimson: *In The Court Of The Crimson King* (1969)

Jethro Tull: *Aqualung* (1971)

Focus: *Moving Waves (Focus II)* (1971)

Yes: *Close To The Edge* (1972)

Pink Floyd: *The Dark Side Of The Moon* (1973)

ELP: *Brain Salad Surgery* (1973)

Genesis: *The Lamb Lies Down On Broadway* (1974)

Wigwam: *Nuclear Nightclub* (1975)

Pekka Pohjola: *Keesojen lehto* (1977)

1980-luku:

Genesis: Duke (1980)

Rush: Moving Pictures (1981)

Yes: 90125 (1983)

Nik Kershaw: The Riddle (1984)

Marillion: Misplaced Childhood (1985)

Queensrÿche: Rage For Order (1986)

1990-luku:

Fates Warning: Parallels (1991)

Dream Theater: Images And Words (1992)

Cynic: Focus (1993)

Damn The Machine: s/t (1993)

Kingston Wall: I-III (1992-1994)

Queensrÿche: Promised Land (1994)

YUP: Homo Sapiens (1994)

King Crimson: THRAK (1995)

Absoluuttinen Nollapiste: Suljettu (1999)

2000-luku:

Tool: Lateralus (2001)

Spock's Beard: Snow (2002)

Opeth: Ghost Reveries (2005)

Coheed And Cambria: Good Apollo I'm Burning Star IV (2005)

Von Hertzen Brothers: Approach (2006)

Between The Buried And Me: Colors (2007)

The Flower Kings: Banks Of Eden (2012)

Steven Wilson: The Raven That Refused To Sing (And Other Stories) (2013)

Haken: The Mountain (2013)

Leprous: The Congregation (2015)

Plini: Handmade Cities (2016)

Joviac: Autofiction Pt. 1 - Shards (2025)

Fono.fi 2007–2025

Vuodesta 2007 tuotannossa ollut äänitetietokanta Fono.fi on suljettu 30. syyskuuta 2025. Sulkeminen johtuu palvelun teknisen elinkaaren päättymisestä. Yle Arkisto päätti metatietojen tallennuksen Fono-tietokantaan 14.1.2022. Sen jälkeen Fono.fi-palveluun ei tullut uutta ja takautuvaa metatietoa.

Fono.fi on pois tuotannosta, mutta metatieto on tallessa. Fono.fi:n seuraaja saataneen myöhemmin käyttöön uudessa näkymässä.

Vuosina 2007–2025 toiminnassa ollut Fono.fi-verkkopalvelu oli kaikille avoin web-hakuliittymä Yle Arkiston, aiemmin Ylen Äänilevystön, BRS-Fono-tietokannan sisältämiin musiikkiaänitteiden metatietoihin. BRS-Fono-tietokanta oli laajin ja monipuolisin suomalainen musiikkikappaleiden ja äänitteiden viitetietokanta. Ennen Fono.fi-palvelua kymmenellä suurimmalla yleisten kirjastojen musiikkiosastoilla oli tietokantayhteys BRS-Fono-tietokantaan.

Fono.fi sisälsi tiedot Yle Arkiston kokoelmiin hankituista musiikkiaänitteistä vuodesta 1974 alkaen. Tietoja myös vanhemmista Yle Arkiston musiikkikokoelmista, mm. suomalaisista 78-kierroksen levyistä vuosilta 1920–60 sekä populaarimusiikin vinyylilevyistä vuosilta 1955–65.

Fono.fi:ssä oli myös tiedot Ylen kantanauhoista, eli musiikkiaänitteistä, joihin Yle oli hankkinut pysyvät julkaisuoikeudet. Fono.fi:n käyttöliittymä suunniteltiin monipuoliseen ja tarkkaan musiikin tiedonhaun tarpeisiin. Hakulomakkeita olivat kappalehaku, tekijähaku, aihehaku ja tarkennettu haku. Musiikkiaänitteiden metatiedoissa oli mm. musiikkiaänitteen, esimerkiksi CD-levyn nimi, pääesiintyjä sekä levynumero, musiikkiaänitteen sisältämien kappaleiden tiedot, mm. teoksen nimi, säveltäjä, sanoittaja, esittäjä ja musiikkilaji. BRS-Fonon metatiedot päivittyivät pienellä viiveellä Fono.fi-palveluun tammikuuhun 2022 asti.

Fono.fi säilyi lähes muuttumattomana koko elinkaarensa ajan. Palvelu perustui vuonna 2005 valmistuneeseen määrittelyraporttiin sekä Helsingin kaupunginkirjaston (silloisen Yleisten kirjastojen keskuskirjaston) ja Yleisradio Oy:n solmiman sopimukseen BRS-Fono-tietokannan metatietojen käyttöoikeudesta. Fono.fi:n kehittäminen ja ylläpito oli Kirjastot.fi:n (Valtakunnallisen kehittämistehtävän) vastuulla ja sen rahoitti OKM. Fono.fi:n tekniikan ja käyttöliittymän toteutti Sininen Meteoriitti Oy.

Fono. i:ssä oli parhaimmillaan noin 300 000 vierailua vuodessa. ■

Kirjoittajat **Tuomas Peltari** ja **Matti Sarmela**

MUSIIKKI- KIRJASTO- YHDISTYS

Tule mukaan Musiikkikirjastoyhdistykseen!

Jäsenenä pääset luomaan uusia kontakteja ja tutustumaan kollegoihin yli kirjastosektoreiden. Musiikkikirjastopäivillä ja Intervallissa sinulla on tilaisuus saada alan äänesi esiin ja vaikuttaa. Jäsenenä voit hakea yhdistyksen tukea esimerkiksi ulkomailla pidettävien IAML-kongressien matkakustannuksiin.

Liittyminen on helppoa [jäsenlomakkeen avulla](#).

Vuosittainen jäsenmaksu on 20 € (kansallinen henkilöjäsen).

iINTERVALLi

Intervalli 1/2026 ilmestyy huhtikuussa.

Musiikkikirjastoalan yhteinen julkaisu
Julkaisija Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry

29. vuosikerta 2025
ISSN 1796-7392

Yhteys toimitukseen:
intervallilehti@gmail.com

Intervalli julkaistaan vuonna 2025 kahtena verkkolehtenä. Lehti on maksutta luettavissa ja ladattavissa osoitteessa intervalli.fi.

Yhdistyksen logo: Oskar Salo

Päätoimittajat Tuomas Peltari
Marko Niemelä,

Toimitussihteeri Kristiina Hoikka

Intervallin yksittäisiä artikkeleita voi lukea ja kommentoida blogissa Musiikki kuuluu kaikille musiikkikuuluukaikille.musiikkikirjastot.fi.

Musiikkikirjastot.fi
Vinkit ja verkkopalvelut

Yhteistyössä

ROVANIEMEN
KAUPUNGINKIRJASTO

© Kirjoittajat ja kuvaajat 2025